

PREDLOG NACIONALNEGA PROGRAMA ŠPORTA V REPUBLIKI SLOVENIJI 2011 – 2020

Uredil: Gregor Jurak

Predlog nacionalnega programa športa je nastal v okviru projekta Zveze za šport otrok in mladine Slovenije, ki je bil sofinanciran iz sredstev Evropskega socialnega sklada.

Projektno skupino za pripravo predloga nacionalnega programa sestavljajo:

izr. prof. dr. Gregor Jurak

doc. dr. Edvard Kolar

izr. prof. dr. Marjeta Kovač

izr. prof. dr. Jakob Bednarik

doc. dr. Boro Štrumbelj

Marko Kolenc

Kazalo

135	1 Uvod
135	2 Poslanstvo
135	3 Stanje
138	4 Vizija
138	5 Cilji
138	6 Ukrepi
139	6.1 Programi športa
139	6.1.1 Šport v vzgojno-izobraževalnem sistemu
142	6.1.2 Prostočasna športna vzgoja otrok in mladine
143	6.1.3 Obštudijske športne dejavnosti
144	6.1.4 Športna vzgoja otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport
145	6.1.5 Športna rekreacija
146	6.1.6 Šport invalidov
147	6.1.7 Kakovostni šport
148	6.1.8 Vrhunski šport
150	6.1.9 Profesionalni šport
150	6.1.10 Velike mednarodne in druge športne prireditve
151	6.2 Športni objekti in naravne površine za šport
153	6.3 Razvojne dejavnosti v športu
154	6.3.1 Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov v športu
155	6.3.2 Izobraževanje nadarjenih in vrhunskih športnikov
156	6.3.3 Založništvo v športu
157	6.3.4 Znanstveno-raziskovalna dejavnost v športu
158	6.3.5 Spremljanje pripravljenosti športnikov in svetovanje o športni vadbi
159	6.3.6 Zdravstveno varstvo športnikov
160	6.3.7 Informacijsko-komunikacijska tehnologija na področju športa
161	6.3.8 Mednarodna dejavnost v športu
162	6.3.9 Javno obveščanje o športu
162	6.4 Delovanje športnih organizacij
163	6.4.1 Delovanje športnih društev in njihovih zvez ter delovanje javnih zavodov, povezanih s športom
164	6.4.2 Prostovoljno delo v športu
165	6.5 Davčne spodbude za šport
166	6.6 Podpora humanosti v športu
166	6.6.1 Preprečevanje dopinga v športu
166	6.6.2 Preprečevanje zlorab pri športnih stavah
167	6.6.3 Varuh športnikovih pravic
167	6.6.4 Inšpekcija v športu
168	7 Ravnanje
169	8 Financiranje
172	9 Prednostne naloge

1 Uvod

Šport je dejavnost, ki bogati kakovost posameznikovega življenja, zaradi svojih učinkov pa je pomemben družbeni pojav. Šport ima izjemne možnosti, da združuje ljudi in da doseže vsakogar ne glede na starost ali socialno pripadnost. Ljudje veliko večino športnih dejavnosti izvajajo ljubiteljsko, določenim ljudem pa je šport tudi poklic. S športom se lahko ukvarjajo neorganizirano, lahko pa se združujejo v društvih ali drugih športnih organizacijah.

V Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju: nacionalni program športa) se uporablja pojem športa, ki temelji na opredelitvi Sveta Evrope¹. Šport predstavlja vse s strani športne stroke dogovorno opredeljene oblike telesne dejavnosti, ki so z neorganiziranim ali organiziranim ukvarjanjem usmerjene k izražanju ali izboljševanju telesne pripravljenosti, k duševnemu blagostanju in k oblikovanju družbenih odnosov ter doseganju rezultatov na različnih ravneh tekmovanj.

Družbena vloga športa izhaja iz znanstveno dokazanega pomena športa za javno zdravje (telesno, duševno in socialno), socializacijo in gospodarstvo². Športu se priznava tudi zelo pomembna vloga pri spodbujanju k prostovoljnemu delu in k aktivni udeležbi v družbi, doseganju solidarnosti, strpnosti in odgovornosti ter prenašanju drugih pozitivnih družbenih vrednot³ in narodni identifikaciji⁴. Zaradi navedenih vplivov je šport del javnega interesa, zato se sofinancira iz javnih sredstev, za njegov razvoj pa se ustvarjajo ustrezni sistemski družbeni pogoji.

Splet družbenih vlog narekuje prepletenost športa z različnimi družbenimi področji: zdravstvom, vzgojo in izobraževanjem, gospodarstvom, okoljem, turizmom, kulturo, financami, prometom idr. Razvoj športa tako ni in ne more biti odvisen le od športnih organizacij ter državnih ali lokalnih organov, ki spodbujajo šport. Iz enakega razloga ne moremo in ne smemo razmejiti posameznih področij športa glede na izvajalce ali nosilce programov. Nacionalni program zato opredeljuje vlogo in odgovornost posameznih nosilcev pri zagotavljanju pogojev za razvoj športa v celotni družbi. Zlasti se osredotoča na urejanje strokovnih, organizacijskih in upravljalnih nalog, ki so ozko povezane s športom. Te naloge so opredeljene v letnem programu športa, ki se vsako leto sofinancira iz državnih in lokalnih proračunskih sredstev za šport in sredstev Fundacije za šport. V delu, kjer se šport prepleta z drugimi družbenimi področji, opredeljuje izhodišča za ustrezno umeščanje športa v strategije in politike teh področij ter tako poskuša spodbuditi vzajemno delovanje le-teh za skupno javno dobro. Pri tem izhaja iz bogate popotnice nacionalnega programa športa iz obdobja 2000-2010. Izhodišča programa sledijo tudi usmeritvam Sveta Evrope, evropskim politikam številnih področij, ki obravnavajo šport, mednarodnim konvencijam na področju športa, ki jih je

¹ *Evropska listina o športu* (1992). Rodos: Svet Evrope.

² Vuori, I., Fentem, P., Svoboda, B., Patriksson, G., Andreff, W., Weber, W. (1995). *The significance of sport for society*. Strasbourg: Council of Europe Press. Predstavlja znanstveni pregled, ki je bil podlaga za s strani Sveta Evrope sprejeto resolucijo o pomenu športa za družbo z vidika zdravja, socializacije in ekonomskih učinkov.

³ *Bela knjiga o športu* (2007). Bruselj: Komisija evropskih skupnosti.

⁴ Kovač, M., Starc, G., Doupona Topič, M. (2005). *Šport in nacionalna identifikacija*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

ratificirala Slovenija, in evropskem modelu športa zunaj šolskega sistema, ki temelji na športnih društvih.

Šport je temeljna pravica vsakega človeka, tako otroka, mladostnika, odraslega človeka, starostnika, znotraj teh skupin pa tudi vseh oseb s posebnimi potrebami. Zato je nacionalni program športa namenjen posamezniku, prebivalcu Slovenije in tudi posamezniku na začasnem delu pri nas. Zaradi vpliva na razvoj mladega človeka in s tem tesno povezanega oblikovanja zdravega življenjskega sloga in pridobivanja socialnih kompetenc predstavlja športna dejavnost otrok in mladine prednostno vsebino nacionalnega programa športa.

2 Poslanstvo

Z nacionalnim programom športa država soustvarja pogoje za razvoj športa kot pomembnega dejavnika razvoja posameznika in družbe. Nacionalni program športa opredeljuje javni interes, ki ga udeležajo nosilci in izvajalci slovenskega športa. Udeležanje javnega interesa bomo dosegli tako, da bomo:

- zagotovili vsakemu posamezniku možnosti za dejavno sodelovanje v športu v varnem in zdravem okolju
- zagotovili vsem mladim kakovosten pouk športne vzgoje in zunajšolsko športno udejstvovanje, ki jim bo omogočilo pridobiti gibalno kompetentnost na taki ravni, da bo šport postal del njihovega zdravega življenjskega sloga
- zagotovili vsakemu, ki ga to zanima in je za to sposoben, možnost izboljšanja osebnega športnega dosežka in možnost javnega priznanja njegove pomembnosti
- razvijali moralne in etične vrednote športa, spoštovali človekovo dostojanstvo in varnost vseh, ki so povezani s športom
- ustvarjali spodbudno okolje za razvoj vseh oblik športne dejavnosti za vse skupine prebivalstva.

3 Stanje

Številni kazalniki (število medalj na največjih tekmovanjih, delež športno dejavnih odraslih prebivalcev, število športnih organizacij, nove vadbene in tekmovalne športne površine itd.) kažejo, da je šport v Republiki Sloveniji v zadnjih desetih letih doživel vsestransko rast in kakovostni razvoj. Pomembno so k temu pripomogli ukrepi države in lokalnih skupnosti, opredeljeni v Nacionalnem programu športa (2000). Drugi podporni dejavniki so bili umestitev športa v različna družbena področja (zlasti vzgojno-izobraževalni sistem), samoiniciativa društvene organiziranosti športa, razmah zasebnitva v športu, interes prebivalcev in slovenskega gospodarstva za zasebno financiranje športa. Podrobna analiza športa v Republiki Sloveniji je predstavljena v monografiji »*Analiza Nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji 2000 – 2010*«⁵, v nadaljevanju pa je predstavljen povzetek stanja ob izteku desetletnega obdobja, ki je strokovna podlaga za pripravo nadaljnjih strategij.

⁵ Kolar, E., Jurak, G., Kovač, M. (ur.) (2010). *Analiza Nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji 2000 – 2010*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Preglednica 1: Slovenski šport v številkah⁵

Vsi izdatki za šport	597.521.712 € (1,93% BDP)
Povprečna letna poraba gospodinjstva za šport	496 €
Število športnih organizacij	7.439
Število športnih društev	6.115
Povprečni letni prihodek športnega društva	32.764 €
Sredstva letnega programa športa na prebivalca	49,28 €
Pokrite športne površine (m ² na prebivalca)	0,33
Nepokrite športne površine (m ² na prebivalca)	3,15
Število ur obvezne športne vzgoje v vzgojno-izobraževalnem sistemu	3 šolske ure (45 minut) v osnovni in 1 do 3 v srednji šoli, nič na univerzi
Delež odraslih prebivalcev, ki se ukvarjajo s športom	64%
Število otrok v športnih programih Zlati sonček in Krpan	94.953 (okoli 70% populacije 6- do 9-letnikov in okoli 50% populacije 9- do 12-letnikov)
Delež plavalcev med 12-letnimi otroki	85,60%
Število registriranih športnikov v tekmovalnih sistemih nacionalnih panožnih športnih zvez, kjer tekmujejo za naslov državnega prvaka	87.520
Število kategoriziranih športnikov	4.520
Število športnikov svetovnega razreda	52
Število športnih panog s kategoriziranimi športniki	110
Število občin s kategoriziranimi športniki	133
Število otrok in mladine v projektu nacionalnih panožnih športnih šol	7.016
Število mladih športnikov štipendistov	145
Število izvajalcev in programov usposabljanj strokovnega kadra	60 izvajalcev, 282 programov
Število raziskovalcev v športu	85
Povprečno število organiziranih svetovnih in evropskih prvenstev letno	8

V zadnjem desetletju je v Sloveniji naraščala organiziranost športa. Tako je v letu 2008 delovalo 7.439 športnih organizacij, od katerih je bilo 6.115 oz. 82% športnih društev. Število športnih organizacij (zasebnih in javnih) v celotnem opazovanem obdobju se je povečalo za 91% oz. za 3.544 subjektov. Pri tem se je izrazilo povečal zasebni sektor, tako po številu organizacij kot po prihodkih, ki jih ustvarijo. Kljub temu model športa zunaj vzgojno-izobraževalnega sistema še vedno temelji na športnih društvih.

Društva so glavni nosilci slovenskega tekmovalnega športa. Leta 2009 je bilo registriranih 87.520 športnikov⁶, ki so tekmovali v tekmovalnih sistemih nacionalnih panožnih športnih zvez do ravnih državnega prvaka (ocena za leto 2000 je bila 15.000). V istem letu je pogoje za pridobitev enega od statusov kategoriziranega športnika⁷ izpolnilo 4.520 športnikov. Število špor-

tnih panog, število in delež slovenskih občin s kategoriziranimi športniki, število vrhunskih športnikov in število osvojenih medalj na največjih tekmovanjih je v celotnem desetletju naraščalo, kar kaže na vedno večjo razpršenost kakovostnega in vrhunškega športa. V zadnjem desetletju se je število vrhunskih športnikov povečalo za 14,7% oz. za 102 vrhunska športnika. Število osvojenih medalj naših športnikov na največjih mednarodnih tekmovanjih (olimpijske igre, svetovna in evropska prvenstva) se je med leti 2000 in 2008 povprečno povečevalo za 8% na leto. Slovenija je bila z osvojenimi petimi medaljami na poletnih OI v Pekingu na drugem mestu na lestvici držav po številu osvojenih medalj na prebivalca⁸ in z osvojenimi tremi medaljami na tretjem mestu na zimskih OI v Vancouvru⁹. Slovenija je ena od petih evropskih držav in vsekakor daleč najmanjša med njimi (Francija, Nemčija, Srbija in Španija), ki bodo imele leta 2010 svoje reprezentance na svetovnih prvenstvih v nogometu in košarki ter evropskem prvenstvu v rokometu¹⁰.

Takšni uspehi so bili doseženi s pomočjo različnih sistemskih ukrepov. Povečala se je strokovnost dela z otroki in mladino, posebej zaradi sofinanciranja izobraženih športnih strokovnjakov za delo s to občutljivo populacijo v projektu panožnih športnih šol. Med pomembne ukrepe, ki zagotavljajo športnikom, da bodo pridobili zeleno izobrazbo, pa sodijo rešitve na področju usklajevanja šolskih in športnih obveznosti nadarjenih športnikov (športni oddelki, štipendije, učne pomoči in druge oblike prilagajanja šolskih obveznosti)¹¹.

Z različnimi športnimi programi za otroke (Zlati sonček, Krpan, Naučimo se plavati, Hura, prosti čas) je bila v desetih letih vsebinsko, kadrovsko in materialno izboljšana tudi gibalna dejavnost predšolskih otrok in obvezna ter prostočasna športna vzgoja predšolskih in osnovnošolskih otrok. Pozitivni premiki pri organizirani prostočasni športni vadbi otrok pa niso uspeli nevtralizirati negativnih sprememb v življenjskih slogih otrok in mladine. Posledice so vidne v povečanju deleža prekomerno težkih in debelih otrok, predvsem od 8. do 13. leta starosti, in negativnih spremembah v funkcionalnih kazalnikih aerobne vzdržljivosti otrok in mladine¹². Negativna gibanja so sicer mnogo manjša kot v drugih evropskih državah.

Z zagotavljanjem infrastrukturnih pogojev za izvajanje športne dejavnosti je bila zlasti z intenzivnimi vlaganji občin zgrajena mreža športnih površin, ki zagotavlja 0,33 m² pokritih in 3,15 m² nepokritih športnih površin na prebivalca. Ob tem ni bil vzpostavljen učinkovit razvid športnih objektov, ki bi nam omogočil ustrezen pregled za učinkovitejše izpopolnjevanje mreže. V nekaterih lokalnih sredinah so bili zgrajeni za vzdrževanje stro-

⁸ <http://www.rtvlo.si/sport/preostali-sporti/slovenski-sport-svetovni-fenomen/217612>

⁹ Zaključno poročilo o projektu ZOI Vancouver 2010 (2010). Ljubljana: OKS-ZŠZ.

¹⁰ <http://www.rtvlo.si/sport/preostali-sporti/slovenski-sport-svetovni-fenomen/217612>

¹¹ Jurak, G., Kovač, M., Strel, J., Starc, G., Žagar, D., Cecić Erpič, S. Paulič, O. et al. (2005). *Športno nadarjeni otroci in mladina v slovenskem šolskem sistemu*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

¹² Strel, J., Bizjak, K., Starc, G., & Kovač, M. (2009). Longitudinal comparison of development of certain physical characteristics and motor abilities of two generations of children and youth, aged 7 to 18 in Slovenian primary and secondary schools in the period 1990-2001 and 1997-2008. In B. Bokan, *International scientific conference Theoretical, methodology and methodical aspects of physical education* (p. 21-33). Belgrade, December 11-12, 2008. Belgrade: Faculty of Sport and Physical Education of the University of Belgrade.

⁶ Olimpijski komite Slovenije (2009). *Pregled registriranih športnikov – 01.12.2009*. Številka dokumenta: 30303-4-4/9, Ljubljana.

⁷ Olimpijski komite Slovenije – združenje športnih zvez (2007). *Pogoji, pravili in kriteriji za registriranje in kategoriziranje športnikov v Republiki Sloveniji*. Ljubljana: OKS-ZŠZ.

škovno zahtevni športni objekti, ki jih bodo lokalne skupnosti zaradi omejenosti lokalnih proračunov težko vzdrževale. Na splošno je bila gradnja mreže športnih objektov področno razpršena, predvsem so bili zgrajeni večnamenski športni objekti; manj športnih površin glede na število prebivalcev je v največjih mestih, zlasti v Ljubljani in Mariboru.

Mreža športnih površin zagotavlja dostopnost do športa večini prebivalstva, kar kažejo tudi mednarodne primerjave. Slovenci smo prvi glede na uporabo naravnih športnih površin in eni najbolj športno dejavnih prebivalcev Evropske skupnosti¹³. Športno dejavnih je 64% prebivalcev, redno pa se s športom ukvarja 33% prebivalcev¹⁴.

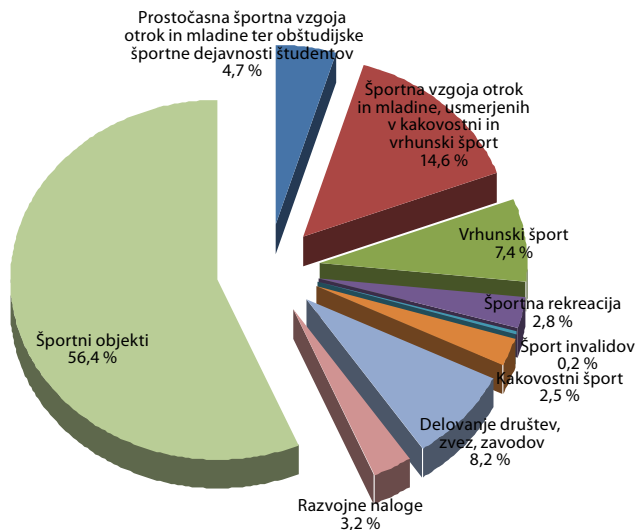
V preteklem desetletju je bila vzpostavljena tudi druga razvojna infrastruktura športa. Oblikovan je sistem izobraževanja, usposabljanja, izpopolnjevanja in napredovanja strokovnih kadrov športu. Za vse ravni razvoja kadrov v športu so vzpostavljeni programi, ki jih izvajajo kompetentni izvajalci (trije izvajalci univerzitetnih oz. visokošolskih programov; 282 programov usposabljanja – 60 izvajalcev). Na področju izobraževanja je v opazovanem obdobju uspešno končalo študij 1.130 strokovnjakov z univerzitetno oz. visokošolsko izobrazbo na področju športa. Na področju usposabljanja strokovnih delavcev v športu pa je bilo v celotnem obdobju usposobljenih 9.679 strokovnih delavcev. V podporo prenosa znanj športne in druge organizacije letno izdajo okoli 70 publikacij znanstvene in strokovne literature na področju športa. Za pomoč športnikom pri spremljanju njihove pripravljenosti deluje 9 laboratorijev Inštituta za šport na Fakulteti za šport Univerze v Ljubljani in en laboratorij na Univerzi na Primorskem. Kljub zmanjšanemu financiranju je obsežna in uspešna tudi znanstveno-raziskovalna dejavnost v športu, ki pa je zaradi nacionalne strategije na področju znanosti usmerjena v publiciranje v mednarodnem prostoru, manj pa na preučevanje praktičnih problemov športa doma. Za preprečevanje dopinga je bila ustanovljena Nacionalna antidopinška komisija, ki je znotraj svojih dejavnosti v tem desetletju ugotovila uporabo nedovoljenih poživil in postopkov pri 18-ih športnikih.

Analiza financiranja slovenskega športa kaže, da so celotni izdatki za šport v tem desetletju nominalno naraščali, v odnosu do BDP pa so zaradi večjih vlaganj v prometno infrastrukturo padali. Leta 2001 beležimo 433,9 milijonov € (2,38% BDP), leta 2007 pa 597,5 milijonov € (1,93% BDP) izdatkov za šport. Razmerje med zasebnimi in javnimi izdatki se skozi leta bistveno ne spreminja; v povprečju zasebnimi izdatki predstavljajo 84%, javni izdatki pa 16% vseh izdatkov za šport. Delež javnih izdatkov za šport je nižji kot v drugih državah EU. Izdatki prebivalcev predstavljajo skoraj polovico vseh izdatkov za šport. Največ potrošimo za nakup športnih izdelkov (78,2% - športna oblačila in obutev ter oprema za športe na prostem); več kot trikrat manj pa za športne storitve (21,8% - športni tečaji, članarine športnim klubom, vadbine, smučarske vozovnice in vstopnice za športne prireditve). Povprečno slovensko gospodinjstvo športu nameni 496 €, kar je primerljivo s članicami EU-15. Izdatki podjetij za šport (večinoma sponzorstva) predstavljajo v povprečju 18,1% vseh izdatkov za šport.

¹³ Eurobarometer (2010). Dosegljivo 15.4.2010 na: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_en.pdf.

¹⁴ Sila, B. et al. (2010). Športno rekreativna dejavnost Slovencev. *Šport*, 67(1-2), priloga.

Prihodki športnih organizacij so v desetletnem obdobju narasli iz 158,9 milijonov € na 300,3 milijonov €. Kljub izrazitemu povečanju prihodkov zasebnega sektorja, prihodki športnih društev stalno naraščajo. V letu 2008 jih je bilo 200,4 milijonov €, vendar pa povprečni prihodek društva zaradi vedno večjega števila le-teh stagnira.

Slika 1: Struktura javno finančnih izdatkov v letu 2008 po vsebinah nacionalnega programa športa

V letu 2008 je bilo iz javnih financ¹⁵ namenjeno športu 100,1 milijona €, leta 2001 pa 63,4 milijona €. Sredstva lokalnih skupnosti v tem obdobju predstavljajo 75,2%, sredstva države pa 24,8% vseh javnih izdatkov za šport, kar pomeni, da imamo decentraliziran model financiranja športa, primerljiv z zahodnoevropskimi državami. Javnofinančna sredstva so v tem obdobju dosegla 90% sredstev, načrtovanih v nacionalnem programu športa, vendar pa je bilo uresničevanje po posameznih vsebinah nacionalnega programa športa zelo različno. Najboljše uresničevanje beležimo na področju gradnje športnih objektov. To je tudi vsebina, kateri je bilo namenjenih največ javnih financ, poleg tega pa se je povečeval tudi njen delež znotraj vseh javnih izdatkov. Leta 2001 je znašal 48,1%, leta 2008 pa 56,4% vseh javno finančnih izdatkov za šport (slika 1).

Nekateri podporni mehanizmi slovenskemu športu pa v preteklem desetletju niso bili udeleženi. Soočamo se s težavami pri uveljavljanju programov športne vzgoje v celotni navpičnici izobraževalnega sistema, uveljavljanju zdravstvenega varstva športnikov, skrbi za celostni osebni razvoj vrhunskih športnikov, razvoju in uveljavljanju športne dejavnosti otrok in mladine s posebnimi potrebami in športnega udejstvovanja invalidov, racionalizaciji uporabe javnih športnih površin in objektov ter pomanjkanju ustrezne vadbene infrastrukture nekaterih športnih panog. Opažamo tudi pretirano odvisnost nekaterih nacionalnih panožnih zvez od javnega financiranja in kronične težave profesionalnih športnih ekip. Napačne odločitve v letu 2006 glede delovanja in razvoja informacijskega sistema v športu so pripeljale do pomanjkanja ustreznih

¹⁵ Pod tem pojmom so zajeta sredstva lokalnih proračunov za šport, državne proračuna za šport in sredstev Fundacije za šport. Šport je sofinanciran še iz nekaterih drugih javnih virov (npr. zaposlovanje športnikov v javni upravi), vendar ta sredstva niso upoštevana, ker zanje nimamo ustreznih podatkov.

informacij za odločanje. Prav tako nismo dosegli enakomerne medijske pokritosti različnih pojavnih oblik športa. Mediji poročajo predvsem o vrhunskem in kakovostnem športu, v manjši meri pa izpolnjujejo svoje poslanstvo pri promociji športa kot pomembnega dejavnika zdravega življenja. Civilna športna sfera opozarja tudi na njen zmanjšan vpliv pri soodločanju pri javnem financiranju in izvajanju športa na lokalni ravni. Na področju davčnega okolja pa ugotavljamo, da le-to ni spodbudno za razvoj športa. Vse to predstavlja nevarnosti za nadaljnjo rast in razvoj slovenskega športa.

4 Vizija

Šport bo postal pomembnejši del kulture našega naroda, za posameznika pa naj bi postal nujen del zdravega življenjskega sloga in pozitivne življenjske naravnosti.

5 Cilji

Zaradi več znanstveno dokazanih pozitivnih učinkov na posameznika in družbo je javni interes Republike Slovenije, da se njeni prebivalci več in bolj kakovostno ukvarjajo s športom. Zato je nacionalni program športa namenjen vsakemu njenemu prebivalcu ali posamezniku na začasnem delu pri nas. Skladno s poslanstvom in vizijo so operativni cilji nacionalnega programa športa do leta 2020:

- povečati delež športno dejavnih odraslih prebivalcev Slovenije za 5 odstotnih točk
- povečati delež redno športno dejavnih odraslih prebivalcev Slovenije za 5 odstotnih točk

- povečati delež vsakodnevno športno dejavnih otrok in mladine za 20 odstotnih točk
- povečati delež športno dejavnih prebivalcev v strokovno vodenih programih za 3 odstotne točke
- povečati število športnikov v tekmovalnih sistemih za 10 odstotkov
- povečati število vrhunskih športnikov za 5 odstotkov
- obdržati število vrhunskih športnikov s svetovnim razredom

Za uresničevanje ciljev (kakovostno športno dejavni prebivalci) nacionalni program športa opredeljuje ukrepe na več podstrukturah športa ter dejavnosti za izpeljavo teh ukrepov, ki posegajo na različna družbena področja in pogosto zahtevajo interdisciplinarno obravnavo in medpodročno ministrsko usklajevanje (slika 2). S športom se prebivalci Slovenije ukvarjajo v različnih pojavnih oblikah, ki se lahko medsebojno prepletajo.

6 Ukrepi

Skupen namen ukrepov je zagotavljanje možnosti za kakovostno športno udejstvovanje s povečanjem dostopnosti do športa, konkurenčnosti športnih organizacij in kakovostjo športnih programov. Ukrepi nacionalnega programa športa so predstavljeni po šestih strukturah športa:

- f. programi športa (vsebinska osnova športa)
- g. športni objekti in naravne površine za šport (materialna podlaga za izvajanje športa)

Slika 2: Povezanost ciljev z ukrepi in družbenimi področji, ki bodo z dejavnostmi izpeljale ukrepe nacionalnega programa športa

- h. razvojne dejavnosti v športu (podpora za posamezniku primerno, varno izvajanje športnih dejavnosti)
- i. delovanje športnih organizacij (zagotavljanje njihove konkurenčnosti)
- j. davčne spodbude za šport (zagotavljanje spodbudnega okolja za rast in razvoj športa)
- k. podpora humanosti v športu.

Strukture so razdeljena na podstrukture, na katerih so skladno z glavnimi cilji nacionalnega programa opredeljeni strateški cilji teh področij. Na podlagi ciljev so zasnovani ukrepi in predvideni učinki oz. merljivi kazalniki teh ukrepov. Ukrepi izhajajo iz analize preteklega nacionalnega programa⁵, kjer so tudi ob razloženi.

Vsak ukrep vsebuje dejavnosti, ki imajo opredeljen rok izvedbe, predvidena finančna sredstva in razmerja med sofinancerji oz. odgovornost nosilcev za izvedbo posameznih dejavnosti. Finančna sredstva so opredeljena za izvajanje dejavnosti, ki sodijo v letne programe športa, medtem ko dejavnosti, ki so predmet delovanja državnih organov ali drugih nosilcev izvedbe nalog, niso finančno ovrednotene. V teh primerih so pri dejavnostih predvideni zgolj nosilci izvajanja teh dejavnosti. Pri opredeljevanju finančnih sredstev nacionalni program športa izhaja iz realizacije preteklega nacionalnega programa⁵ in želenih sprememb v financiranju, kar je vidno v poglavju Financiranje.

V nadaljnjem besedilu so uporabljene naslednje kratice:

kratica	naziv
ARRS	Agencija za raziskovalno dejavnost v Republiki Sloveniji
EP	Evropsko prvenstvo
ESS	Evropski strukturni skladi
FŠ	Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani
FŠO	Fundacija za šport
MF	Ministrstvo za finance
MG	Ministrstvo za gospodarstvo
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
MOL	Mestna občina Ljubljana
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
MORS	Ministrstvo za okolje in prostor
MŠŠ šolstvo	Ministrstvo za šolstvo in šport, pristojne službe za vrtec, osnovno šolo ali srednjo in višjo šolo
MŠŠ šport	Ministrstvo za šolstvo in šport, pristojna služba za šport
MVZT	Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
MZ	Ministrstvo za zdravje
NPŠZ	Nacionalne panožne športne zveze
NŠZ	Nacionalne športne zveze
OI	Olimpijske igre
OKS	Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez
OŠZ	Občinske športne zveze
PF UL	Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani
PF UM	Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru

kratica	naziv
PF UP	Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem
RTV SLO	Radio in televizija Slovenije
SP	Svetovno prvenstvo
URI Soča	Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije Soča
ZRS KP	Znanstveno raziskovalno središče Koper Univerza na Primorskem
ZRSŠ	Zavod Republike Slovenije za šolstvo
ZŠIS-POK	Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite Slovenije

6.1 Programi športa

Posamezne oblike športa imajo različne cilje in so programsko prilagojene različnim skupinam ljudi, njihovim zmožnostim (znanju, sposobnostim, lastnostim in motivaciji) in njihovi starosti. Programi športa, kot najbolj viden del športa, predstavljajo praviloma strokovno organizirano in vodeno športno vadbo¹⁶

Nacionalni program športa opredeljuje programsko podstrukturo, prikazano v sliki 3. Programe športa izvajajo različni izvajalci, zanje pa so odgovorni različni nosilci, zato je za njihovo uspešnost ključno prav mreženje oz. povezovanje vsebinske, prostorske in finančne odgovornosti posameznih nosilcev (družine, šole, društvene sfere, lokalnih skupnosti, zasebnikov, resornih ministrstev idr.) in ne ločevanje programov športa glede na te nosilce.

6.1.1 Šport v vzgojno-izobraževalnem sistemu

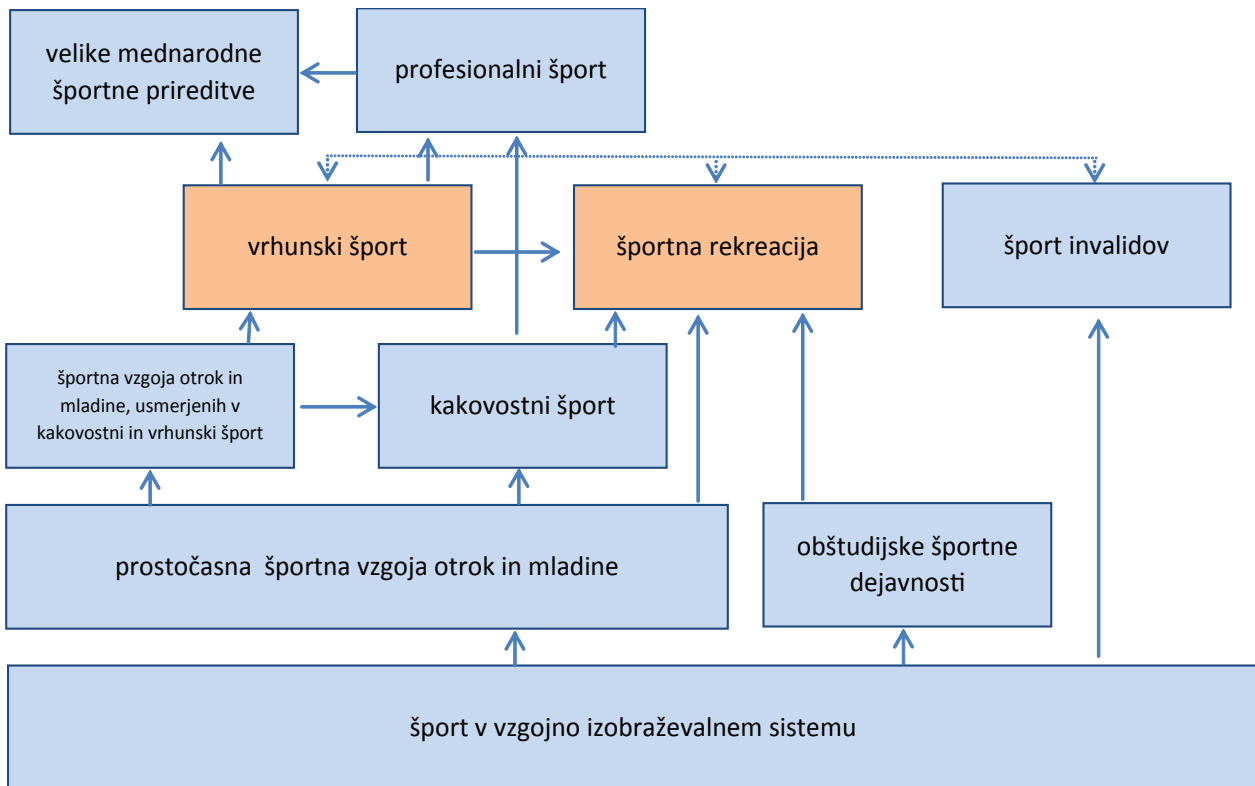
V slovenskih vrtcih se področje, ki je del Kurikula za vrtce, imenuje gibanje, v celotni navpičnici vzgojno-izobraževalnega sistema pa imajo učenci in dijaki obvezen predmet športna vzgoja v različnem obsegu tedenskih ur (1 do 3 ur po 45 minut). Na prvih dveh stopnjah bolonjskega študija so predmeti z različnimi poimenovanji, ki vključujejo športne vsebine, vključeni le v nekatere študijske programe kot izbirni predmeti.

Športna vzgoja v šoli predstavlja edino redno športno dejavnost za celotno populacijo otrok (od 6. do 15. leta) ter za velik delež mladine (nekaj več kot 95% mladih med 15. in 17. letom oziroma okrog 80% mladih med 17. in 19. letom), zato sta njen obseg in kakovost izjemnega pomena za zdrav razvoj, oblikovanje zdravega življenjskega sloga in ustrezno socializacijo otrok in mladine¹⁷.

¹⁶ Izjema je športna rekreacija, kjer pomemben del ljudi vadi zunaj športnih organizacij.

¹⁷ Kovač, M. (2001). Physical education. V A. Barle Lakota, M. Gajgar in M. Turk Škraba (ur.), *The development of education. National report of the Republic of Slovenia by Ministry of education, science and sport* (str. 89-92). Ljubljana: Ministry of Education, Science and Sport. Biddle, S.J.H. (2003). Enhancing motivation in physical education. V S.J. Silverman in C.D. Ennis (ur.), *Student Learning in Physical Education* (2nd ed., str. 101-127). Champaign, IL: Human Kinetics.

Hardman, K. (2008). Physical education in Schools and PETE programmes in the European context: Quality issues. V G. Starc, M. Kovač in Bizjak, K. (ur.) *4th International Symposium Youth Sport 2008 – The Heart of Europe. Book of Abstracts* (str. 9-26). Ljubljana: Faculty of Sport.

Slika 3: Programska podstruktura nacionalnega programa športa in njena povezanost

Strateški cilji	<ul style="list-style-type: none"> – S kakovostno in redno športno vzgojo (najmanj 180 minutno tedensko) povečati gibalno kompetentnost malčkov / učencev / dijakov / študentov za 10% – Pri malčkih / učencih / dijakih / študentih oblikovati trajne navade za redno ukvarjanje s športom in privzemanje zdravega življenjskega sloga
Kazalniki	<ul style="list-style-type: none"> – Število minut, ki so vsak dan namenjeno področju gibanja v vrtcih – Število minut obvezne šolske športne vzgoje v posameznih stopnjah vzgoje in izobraževanja – Število ur prostočasne šolske športne vzgoje v posameznih stopnjah vzgoje in izobraževanja – Delež vključenih malčkov / učencev / dijakov v prostočasne športne programe – Povprečno število malčkov / učencev / dijakov / študentov v vadbeni skupini – Delež ur v prvem in drugem triletju, kjer poteka skupno poučevanje razredne učiteljice in športnega pedagoga – Delež učencev / dijakov / študentov, ki so prekomerno težki ali debeli – Spremembe v gibalnem razvoju ter drugih kazalnikov gibalne kompetentnosti otrok in mladine – Delež plavalcev

Financiranje šolske športne vzgoje sodi v področje vzgoje in izobraževanja, ki ga pokriva MŠŠ. Smiselno je, da se zaradi velikih sprememb v življenjskih slogih¹⁸ zagotovi vsem vključenim v programe vzgoje in izobraževanja od vrtca do konca šolanja skladno z resolucijo Evropskega parlamenta¹⁹ najmanj 180 minut kakovostne šolske športne vzgoje tedensko. Po mnenju strokovnjakov je to najmanjši obseg, ki še lahko ob kakovostnem poučevanju in ustrezni velikosti vadbenih skupin omogoči, da nevtraliziramo negativne posledice sodobnega načina življenja.

V preteklem desetletju se je prvič zmanjšalo število ur športne vzgoje v nekaterih tehniških in poklicnih šolah, z uvedbo bolonjske reforme je bila iz rednih študijskih programov izključena športna vzgoja, kar je v popolnem nasprotju s potrebami današnjih otrok in mladine. Med otroki in mladino je vse bolj prisoten t.i. sedeči način življenja, izjemno se povečuje delež prekomerno težkih in debelih, zmanjšuje pa se njihova gibalna kompetentnost¹⁸. Strateški cilji, ki bi jih naj uresničila MŠŠ in MVZT do leta 2020, so zato usmerjeni v zagotavljanje ustreznih količin vadbe za vse otroke in mladino ter izboljšanje njene

¹⁸ Jurak, G., Kovač, M. (2009). Ali kurikularne spremembe dohajajo spremembe v življenjskih slogih otrok? *Sodobna pedagogika*, 60(1), 318-333.
Kovač, M., Jurak, G., Starc, G. in Strel, J. (2007). *Šport in življenjski slogi slovenskih otrok in mladine*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za kineziologijo: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.

¹⁹ Resolucija Evropskega parlamenta o vlogi športa v izobraževanju z dne 13. novembra 2007 (2007/2086(INI)).

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Povečati količino obveznih ur šolske športne vzgoje	Ustrezna sprememba zakonodaje in kurikulov (športna vzgoja naj ne bo del tedenske obremenitve učencev / dijakov / študentov)	2011-2012		⇒ MŠŠ šolstvo
	Ponovno uvedba športne vzgoje kot obveznega predmeta v prvi letnik študijskih programov	2011-2012		⇒ MVZT
	Priprava, sprejem in uvedba izbirnih predmetov, ki osmišljajo vsebine športa glede na visokošolski študijski program	2011-2012		⇒ Fakultete in visokošolski zavodi
Zagotoviti vsaj dve uri brezplačnih kakovostno vodenih športnih prostočasnih dejavnosti tedensko za učence in dijake	Sprememba zakonodaje, tako da je izpeljava interesnega programa v določenem deležu lahko del učne obremenitve športnega pedagoga	2011-2020		⇒ Lokalne skupnosti ⇒ MŠŠ šolstvo
	Povezava s športnimi zvezami, ki ponujajo celovite športne programe, in društvi v lokalnem okolju	2011-2020		⇒ Lokalne skupnosti ⇒ MŠŠ šport ⇒ MŠŠ šolstvo ⇒ NŠZ in društva
Povečati kakovost šolske športne vzgoje	Posodobitev učnih načrtov za športno vzgojo	2011-2012		⇒ MŠŠ šolstvo ⇒ Univerze
	Zagotovitev razvojnim stopnjam primerne športne pripomočke in ustrezno IKT	2011-2020		⇒ FŠ ⇒ Pedagoške fakultete ⇒ MŠŠ šolstvo ⇒ Lokalne skupnosti ⇒ gospodarstvo
	Sprememba standardov in normativov za poučevanje športne vzgoje in določitev normative za izpeljavo prostočasnih športnih programov	2011-2012		⇒ MŠŠ šolstvo
	Skupno poučevanje razrednih učiteljic in športnega pedagoga v rednih urah športne vzgoje	2011-2020		⇒ Lokalne skupnosti
	Določitev modela gibalne kompetentnosti in njegove spremljave	2011-2012		⇒ FŠ ⇒ Pedagoške fakultete
Sistemsko spremljati telesni in gibalni razvoj ter druge kazalnike gibalne kompetentnosti na celotni populaciji osnovnošolcev, srednješolcev in študentov	Posodobitev sistema obdelave podatkov nacionalnega preverjanja telesnega in gibalnega razvoja otrok in mladine in posredovanja podatkov šolam, otrokom in staršem	2011-2012		⇒ MŠŠ šport ⇒ MŠŠ šolstvo
	Sprememba zakonodaje, ki bo zagotovila spremljavo na celotni populaciji šolajočih otrok in mladine	2011-2012		⇒ MŠŠ šolstvo
	Vzpostavitev sistema svetovanja staršem prek spletne aplikacije in govornih ur	2011-2012		⇒ MŠŠ šolstvo
	Izboljšava sistema ugotavljanja znanja plavanja in vključevanja neplavalcev v plavalne tečaje	2011-2012		⇒ MŠŠ šport ⇒ MŠŠ šolstvo

kakovosti²⁰. Vse to zahteva tudi drugačne normative za izpeljavo pouka in drugačne načine izobraževanja ter strokovnega izpopolnjevanja bodočih učiteljev, ki poučujejo športno vzgo-

²⁰ Kakovost pojmuje kot preplet sodobno zasnovanih učnih načrtov in interesnih športnih programov, materialnih in normativnih pogojev za njihovo izpeljavo, ustrezno kompetentnega kadra in ustreznih pristopov k delu z mladimi, kot so diagnosticiranje na podlagi objektivnih podatkov, ustrezna diferenciacija in individualizacija vadbe, uporaba ustreznih pripomočkov in IKT (Informacijsko komunikacijske tehnologije – postopki uporabe sodobnih učnih medijev, kot so računalniški programi, medmrežje, videoposnetki in njihove analize, slike, kinogrami, plakati, merilci srčnega utripa, merilci porabe energije itd.), različni načini evalvacije procesa, učinkovita in senzibilna izvedba pouka, da bo za mlade športna vadba prijetna izkušnja.

jo na vseh stopnjah šolanja. Glede na to nacionalni program športa opredeljuje naslednje ukrepe²¹:

1. Povečati količino obveznih ur športne vzgoje
2. Zagotoviti vsaj dve uri brezplačnih kakovostno vodenih športnih prostočasnih dejavnosti tedensko za učence in dijake
3. Povečati kakovost športne vzgoje

²¹ Drugi podporni ukrepi so v poglavjih Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih delavcev v športu, Športni objekti in naravne površine za šport. Ukrepi so predstavljeni v viru pod sprotno opombo št. 5.

4. Sistemsko spremljati telesni in gibalni razvoj ter druge kazalnike gibalne kompetentnosti na celotni populaciji osnovnošolcev, srednješolcev in študentov.

6.1.2 Prostočasna športna vzgoja otrok in mladine

Številni strokovnjaki se strinjajo, da je strokovno vodena, dovolj intenzivna, kakovostno strukturirana in redna športna vadba edina dejavnost, ki lahko nevtralizira negativne posledice današnjega pretežno sedečega življenja in neustreznih prehranjevalnih navad sodobnih mladih generacij²². Temeljni namen športne vadbe, predvsem v obdobju otroštva in mladostništva, je omogočiti, da postane otrok oziroma mladostnik

²² Brettschneider, W.D. in Naul, R. (2007). *Obesity in Europe: young people's physical activity and sedentary lifestyles*. Sport sciences international, št. 4. Frankfurt am Main: Peter Lang.
Currie, C., Roberts, C., Morgan, A., Smith, R., Settertobulte, W., Samdal, O. idr. (2004). *Young People's Health in Context, Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study: international report from the 2001/2002 survey*. (Health Policy for Children and Adolescents, No. 4). Copenhagen: World Health Organization Regional Office for Europe.
Kovač, M., Jurak, G., Starc, G. in Strel, J. (2007). *Šport in življenjski slogi slovenskih otrok in mladine*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za kineziologijo: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.

Strateški cilji	<ul style="list-style-type: none"> – Povečati delež dnevno športno dejavnih otrok in mladine za 20 odstotnih točk – Izboljšati gibalno kompetentnost otrok in mladine – S športno vadbo pomagati določenim otrokom in mladostnikom (otroci in mladostniki s posebnimi potrebami, socialno izključeni idr.) k pridobivanju socialnih kompetenc in zdravemu razvoju
Kazalniki	<ul style="list-style-type: none"> – Delež otrok in mladine, ki se v prostem času (med tednom, v pouka prostih dnevih) redno ali občasno ukvarjajo s športom – Število otrok in mladine v nacionalnih športnih programih Zlati sonček, Krpan, Hura, prosti čas, Šolska športna tekmovanja, Ciciban planinec, Mladi planinec – Spremembe v telesnem in gibalnem razvoju ter drugih kazalnikih gibalne kompetentnosti otrok in mladine – Število vključenih otrok in mladine v posebne programe športne vadbe, namenjene otrokom in mladini s posebnimi potrebami, socialno izključenim ipd.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Zagotoviti vsaj eno uro kakovostno vodene športne vadbe dnevno za vse starostne skupine otrok in mladine	Zagotavljanje prednosti pri koriščenju športnih površin za izvajalce programov športa otrok in mladine	2011-2020		⇒ Lokalne skupnosti
	Dodatne ure športne vzgoje v osnovni šoli v kombinaciji s skupnim poučevanjem razrednih učiteljic in športnega pedagoga v rednih urah športne vzgoje	2011-2020	2011: 200.000 € 2012-2020: letna rast za 15%	⇒ Lokalne skupnosti 80% ⇒ MŠŠ šport 10% ⇒ FŠO 10%
	Skupaj z najstniki priprava vsebinske zasnove otokov športa, prilagojene najstniški kulturi	2011-2020		⇒ Lokalne skupnosti
	Po subvencioniranih cenah ali brezplačna izposoja športnih pripomočkov otrokom in mladini (drsalke, smuči, kolesa, kajaki, kanuji idr.)	2011-2020	2011: 500.000 € 2012-2020: letna rast za 5%	⇒ Lokalne skupnosti 80% ⇒ MŠŠ šport 20%
Posodobiti in povečati kakovost ter privlačnost obstoječih prostočasnih programov športne vzgoje otrok in mladine	Subvencionirano organizirano ukvarjanje otrok in mladine s športnimi dejavnostmi v naravi	2011-2020	2011: 500.000 € 2012-2020: letna rast za 5%	⇒ Lokalne skupnosti 50% ⇒ MG 50%
	Vsebinska in organizacijska posodobitev nacionalnih prostočasnih športnih programov za otroke in mladino ter njihovo izvajanje (Zlati sonček, Krpan, Naučimo se plavati, Hura, prosti čas, Šolska športna tekmovanja, Ciciban planinec, Mladi planinec)	2011-2012	2011: 3 mio € 2012-2020: letna rast za 5%	⇒ lokalne skupnosti 75% ⇒ MŠŠ šport 20% ⇒ MŠŠ šolstvo 5%
	Sofinanciranje izvajanja prostočasnih programov športne vzgoje otrok in mladine, ki niso vključeni v tekmovalne sisteme panožnih športnih zvez, na lokalni ravni	2011-2012	2011: 2 mio € 2012-2020: letna rast za 10%	⇒ lokalne skupnosti 100%
	Povezava obstoječih prostočasnih programov športne vzgoje otrok in mladine s šolskim sistemom	2011-2020		⇒ MŠŠ šport ⇒ MŠŠ šolstvo ⇒ Lokalne skupnosti
	Priprava in izpeljava novih, privlačnih športnih programov za posebne ciljne skupine, kot so npr. srednješolci, otroci in mladina s posebnimi potrebami, socialno izključeni, prekomerno težki in debeli	2011-2020	2011: 10.000 € (priprava) 2012: 1 mio € 2013-2020: letna rast za 20%	⇒ MŠŠ šport 20% ⇒ Lokalne skupnosti 60% ⇒ FŠO 20%
	Priprava in izpeljava privlačnih programov med pouka prostimi dnevi	2011-2020	2011: 30.000 € 2012-2020: 10% letna rast	⇒ MŠŠ šport 20% ⇒ Lokalne skupnosti 60% ⇒ FŠO 20%

gibalno kompetentna oziroma gibalno izobražena osebnost²³. Njene značilnosti so: ustrežna gibalna učinkovitost; usvojenost spretnosti in znanj, ki posamezniku omogočajo sodelovanje v različnih športnih dejavnostih; redna gibalna oziroma športna dejavnost in razumevanje vloge gibanja ter športa in njihovih vplivov na oblikovanje zdravega življenjskega sloga.

Sofinanciranje dejavnosti na področju prostočasne športne vzgoje otrok in mladine od predšolskega do vključno srednješolskega obdobja sodi v letni program športa na državni in lokalni ravni, v osnovni šoli pa je kot del razširjenega programa šole (interesne dejavnosti) financiran tudi iz sredstev šolstva. Prostočasna športna vzgoja otrok in mladine tako obsega širok spekter športnih dejavnosti, od obšolskih športnih programov, namenjenih vsem otrokom in mladini, do športnih programov otrok in mladine, ki niso del tekmovalnih sistemov panožnih športnih zvez in jih ponujajo društva in zasebniki.

Zaradi vpliva gibanja in športa na različne vidike razvoja mladega človeka je v nacionalnem programu športa izpostavljena prednostna skrb za vse pojavne oblike športne dejavnosti otrok in mladine. S temi programi želimo uresničevati priporočila številnih resolucij, ki zahtevajo, da mora imeti vsak otrok in mladostnik vsaj uro kakovostne športne vadbe dnevno. Zato je nujno aktivno vključevanje različnih področij: šolski (redni pouk, športni dnevi, interesni športni programi in šolska športna tekmovalnost); skrb za šolanje mladih športnikov, zdravje (politike prehranjevalnih navad), promet (zagotavljanje varnih poti, ki naj omogočajo dostop v šolo peš ali s kolesom), delo, družina in socialne zadeve (omogočanje družinskega prostočasnega udejstvovanja), finance (davčne olajšave za vključevanje v športne programe), turizem (brezplačna ponudba v turističnih središčih). Zaradi izrazito skromnega financiranja tega področja v zadnjem desetletju5 je treba povečati delež financiranja programov na lokalni ravni. Kakovost in učinkovitost prostočasnih športnih programov bomo povečali, če bodo programe vodili bolj izobraženi oziroma usposobljeni kadri. Zaradi zapletenosti dela z mladimi in varnosti lahko delajo z mladimi le izobraženi športni strokovnjaki, izjemoma pa tudi strokovni delavci, ki imajo najmanj drugo stopnjo usposobljenosti za opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela v športu.

²³ Hardman, K. (2008). Physical education in Schools and PETE programmes in the European context: Quality issues. V G. Strac, M. Kovač in Bizjak, K. (ur.) *4th International Symposium Youth Sport 2008 – The Heart of Europe. Book of Abstracts* (str. 9-26). Ljubljana: Faculty of Sport.

V preteklem desetletju zaznavamo izrazit porast deleža otrok in mladostnikov s prekomerno telesno težo in debelostjo, upadajo pa tudi gibalne sposobnosti, posebej tiste, ki so povezane z dalj časa trajajočim delom, zato so strateški cilji do leta 2020 usmerjeni v dnevno zagotavljanje vsaj ure dovolj intenzivne in kakovostno vodene športne vadbe. Ukrepi na področju prostočasne športne vzgoje otrok in mladine zahtevajo aktivno vključevanje različnih politik, zato so nekateri od ukrepov navedeni na drugih področjih nacionalnega programa športa²⁴.

1. Zagotoviti vsaj eno uro kakovostno vodene športne vadbe dnevno za vse starostne skupine otrok in mladine
2. Posodobiti in povečati kakovost ter privlačnost obstoječih prostočasnih programov športne vzgoje otrok in mladine

6.1.3 Obštudijske športne dejavnosti

Obštudijske športne dejavnosti predstavljajo nadgradnjo športne vzgoje študentov kot njihovo prostočasno športno udejstvovanje. So pomembna sestavina življenja študentov kot dopolnilo intelektualnemu delu. Pripomorejo k nevtralizaciji negativnih učinkov sedečega načina življenja, ki ga pretežno zahteva študij, in polnejši uresničitvi človeka.

Strateški cilji	<ul style="list-style-type: none"> – Zagotoviti pogoje, da se bo v prostem času redno ukvarjajo s športom 50% študentov – Izboljšati gibalno kompetentnost študentov za 10% – Povečati število študentov v športnih programih za 20%
Kazalniki	<ul style="list-style-type: none"> – Delež študentov, ki se v prostem času redno ali občasno ukvarjajo s športom – Število študentov v obštudijskih športnih programih in v univerzitetnih športnih tekmovalnih – Spremembe v telesnem in gibalnem razvoju ter drugih kazalnikih gibalne kompetentnosti študentov

²⁴ Zagotavljanje športnih objektov in zunanjih športnih površin za otroke in mladino je umeščeno znotraj poglavja Športni objekti in naravne površine za šport. Izboljšanje kompetenc strokovnega kadra, ki organizira in izpeljuje interesne športne programe otrok in mladine, je predstavljen v poglavju Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov v športu.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Zagotoviti pestro ponudbo cenovno dostopnih občutljivih športnih dejavnosti študentov	Vsebinska in organizacijska posodobitev in izpeljava programov obštudijskih športnih programov v kraju študija	2011-2020	2011: 300.000 € 2012-2020: letna rast za 10%	⇒ Lokalne skupnosti 60% ⇒ MŠŠ šport 10% ⇒ MVZT 20% ⇒ FŠO 10%
	Sofinanciranje športne dejavnosti študentov v domačem kraju bivanja	2011-2020	2011: 300.000 € 2012-2020: letna rast za 10%	⇒ Lokalne skupnosti 90% ⇒ FŠO 10%
	Sofinanciranje vseh ravnih športnih tekmovalnih študentov	2011-2020	2011: 150.000 € 2012-2020: letna rast za 5%	⇒ Lokalne skupnosti 50% ⇒ MŠŠ šport 25% ⇒ FŠO 25%
	Po subvencioniranih cenah ali brezplačna izposoja športnih pripomočkov študentom (drsalka, smuč, kolesa, kajaki, kanuji idr.)	2011-2020	2011: 250.000 € 2012-2020: letna rast za 5%	⇒ Lokalne skupnosti 80% ⇒ MŠŠ šport 20%

Obštudijske športne dejavnosti predstavljajo različne organizirane in samoorganizirane²⁵ oblike športnih dejavnosti v kraju študija in v domačem kraju bivanja študenta. Za organizacijo tovrstnih dejavnosti morajo poleg študentov skrbeti visokošolski zavodi. Obštudijske športne dejavnosti se financirajo skozi letne programe športa na državni in lokalni ravni.

V preteklem desetletju je bilo na področju študentskega športa veliko sprememb, ki so slabo vplivale nanj⁵. Potrebno bo povečati javno financiranje teh dejavnosti, zlasti na ravni lokalnih skupnosti. Univerze in samostojni visokošolski zavodi morajo vzpostaviti učinkovit sistem kakovostnih obštudijskih športnih dejavnosti, v katere bodo pritegniti večje število študentov. Glede na značilnosti študentov nacionalni program športa opredeljuje naslednji ukrep na tem področju.

1. Zagotoviti pestro ponudbo cenovno dostopnih obštudijskih športnih dejavnosti študentov

6.1.4 Športna vzgoja otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport

Kakovostna športna dejavnost otrok in mladine, ki se ukvarja s športom zaradi doseganja vrhunskih dosežkov, je temeljni pogoj kasnejše športne uspešnosti. Ti programi vključujejo načrtno skrb za mlade športnike na njihovi poti za doseganje vrhunskih rezultatov, primerljivih z dosežki vrstnikov v mednarodnem merilu. Temeljijo na kakovostni šolski športni vzgoji, ki se v športnih društvih in njihovih zvezah nadgrajuje v trening posamezne športne panoge, ki ga izvaja strokovno izobražen, izjemoma pa tudi strokovni kader, ki imajo najmanj drugo stopnjo usposobljenosti za opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela v športu. Programi morajo ob športnem udejstvovanju

²⁵ Pri samoorganiziranih oblikah se študentom zagotovi le prostor za izvajanje športnih dejavnosti.

omogočati uspešno izobraževanje. Pri tem so mladim športnikom na voljo sistemske pomoči²⁶.

Sofinanciranje športne vzgoje otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport, sodi v letne programe športa na državni in lokalni ravni.

Strateška cilja	<ul style="list-style-type: none"> – Povečati število otrok in mladine v tekmovalnih sistemih za 15% – Povečati število športnikov mladinskega razreda za 10%
Kazalnika	<ul style="list-style-type: none"> – Število otrok in mladostnikov, ki so vključeni v tekmovalne programe nacionalnih panožnih športnih zvez – Število športnikov mladinskega razreda

V preteklem desetletju smo vzpostavili sistem nacionalnih panožnih športnih šol, ki je zboljšal raven kakovosti dela z nadarjenimi mladimi športniki, zato bodo prihodnje dejavnosti usmerjene v prenos te pozitivne prakse na lokalno raven in na izboljšanje kakovosti dela s to občutljivo populacijo. Zagotavljanje možnosti za kakovostno športno vzgojo otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport, posega na več področij nacionalnega programa²⁷, zato je v tem delu opredeljen le en ukrep.

1. Omogočiti kakovostno športno vzgojo otrok in mladine v tekmovalnih sistemih panožnih športnih zvez

²⁶ Predstavljeno v poglavju Izobraževanje nadarjenih in vrhunskih športnikov.

²⁷ Izboljšanje kompetenc strokovnega kadra, ki organizira in izpeljuje prostčasne športne programe otrok in mladine, je predstavljeno v poglavju Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov v športu. Podpore športnikom v šolskem sistemu so predstavljene v poglavju Izobraževanje nadarjenih in vrhunskih športnikov. Meritve in spremljanje treniranosti je opredeljeno v poglavju Spremljanje pripravljenosti športnikov in svetovanje o športni vadbi.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Omogočiti kakovostno športno vzgojo otrok in mladine v tekmovalnih sistemih panožnih športnih zvez	Organizacija občinskih panožnih športnih šol (zaposlovanje strokovno izobraženega kadra)	2011-2020	2011: 4 mio € 2012-2020: letna rast za 20%	⇒ Lokalne skupnosti 90% ⇒ MŠŠ šport 5% ⇒ FŠO 5%
	Organizacija nacionalnih panožnih športnih šol (zaposlovanje strokovno izobraženega kadra)	2011-2020	2011: 1,6 mio € 2012-2020: letna rast za 10%	⇒ MŠŠ šport 80% ⇒ FŠO 15% ⇒ NPŠZ 5%
	Sofinanciranje programov športa otrok in mladine, ki tekmujejo v tekmovalnih sistemih panožnih športnih zvez	2011-2020	2011: 14 mio € 2012-2020: letna rast za 10%	⇒ Lokalne skupnosti 60% ⇒ MŠŠ šport 20% ⇒ FŠO 20%

6.1.5 Športna rekreacija

Športna rekreacija je smiselno nadaljevanje obvezne in prostčasne športne vzgoje. Predstavlja športno dejavnost odraslih vseh starosti in/ali družin s ciljem ohranjanja zdravja, dobrega počutja in vitalnosti, druženja, tekmovanja ali zabave. Z vidika javnega interesa so pomembni zlasti učinki takšne športne vadbe, ki nesporno dokazujejo, da je redna, kakovostno strukturirana in ustrezno intenzivna športna rekreacija zelo koristna za zdravje posameznika in posledično tudi za javno zdravje²⁸. Takšna vadba²⁹ zmanjšuje obolevnost in smrtnost³⁰, neposredno zmanjšuje telesno težo, omogoča boljše uravnavanje maščob v krvi³¹ ter količine telesnega maščevja³², dviguje raven

varovalnega holesterola - HDL in niža raven škodljivega holesterola - LDL³³ ter povečuje kostno gostoto³⁴.

Športna rekreacija zato predstavlja dejavno, koristno in prijetno izpopolnjevanje dnevnega, tedenskega in letnega prostega časa ljudi. Ima različne pojavnne oblike. Zaradi oblikovanja zdravega življenjskega sloga je zlasti priporočljivo družinsko ukvarjanje s športom. Pri tem ni pomembna samo večja notranja povezanost in kakovost družinskega življenja, temveč tudi spoznanja o športu kot praviloma učinkovitem sredstvu razvedrila in kakovostnega preživljanja prostega časa, pa tudi preprečevanja in zdravljenja sociopatoloških pojavov. Vse pomembnejši del športne rekreacije je zaradi demografskih gibanj šport starostnikov. Športna rekreacija predstavlja tudi pomemben razvojni dejavnik turizma.

V preteklem desetletju beležimo pomemben razvoj športne rekreacije. Športna dejavnost Slovencev se je zvišala¹⁴; zaradi vpliva mater na preživljanje prostega časa družine³⁵ je zlasti pomembna številčnejša navzočnost žensk v športni rekreaciji. Povečala se je tudi ponudba programov športne rekreacije. Tukaj je gibalno razvoja zlasti zasebna ponudba⁵. Vendar ne smemo prezreti, da športna rekreacija temelji na finančnih prispevkih prebivalstva⁵, zato v preteklosti niso bili vzpostavljeni pogoji za enak dostop do nje vsem prebivalcem Slovenije. Zato nacionalni program športa opredeljuje povečanje dostopnosti zlasti z ukrepi na področju zunanjih športnih objektov in uporabe naravnih površin za šport. Športna rekreacija na teh površinah lahko predstavlja zelo dobro nevtralizacijo današnjim delovnim obremenitvam, ki jih označuje dolgotrajno sedenje v zaprtih prostorih pred računalniškimi zasloni, hkrati pa je zaradi njihove brezplačne uporabe tudi socialni korektiv.

²⁸ Javno zdravje je opredeljeno kot znanost in stroka o preprečevanju in krepitvi zdravja skupnosti skozi izobraževanje, promocijo zdravih življenjskih slogov ter raziskav o preprečevanju bolezni in poškodb. Javno zdravje pomaga izboljšati zdravje in dobro počutje ljudi.

²⁹ Enake pozitivne učinke imajo tudi vsi drugi programi športa, le da se pri nekaterih od njih pojavljajo tudi nekateri negativni zdravstveni učinki (npr. poškodbe in okvare pri vrhunskem in kakovostnem športu). Kljub temu imajo tudi ti programi zelo pozitivno zdravstveno in strokovno bilanco. Izračuni, ki upoštevajo tudi poškodbe pri športu, namreč kažejo na neposredne stroške zdravljenja zaradi telesne neaktivnosti od 104 USD do 1.305 USD na prebivalca (v: Oldridge, N. (2006). Costs of physical inactivity. V: *Abstract book of 11th World sport for all congress. Physical Activity: Benefits and Challenges*, pp. 9. Havana: Cuban Olympic Committee).

³⁰ Blair, S.N., Kohl, H.W., Barlow, C.E., Paffenbarger, R.S., Gibbons, L.W., Maccera, C.A. (1995). Changes in physical fitness and all-cause mortality. A prospective study of healthy and unhealthy men. *Jama*, 273(14):1093-8.

Haskell, W.L., Leon, A.S., Caspersen, C.J., Froelicher, V.F., Hagberg, J.M., Harlan, W. et al. (1992). Cardiovascular benefits and assessment of physical activity and physical fitness in adults. *Med Sci Sports Exerc*, 24(6 Suppl):S201-20.

³¹ Leon, A.S., Sanchez, O.A. (2001). Response of blood lipids to exercise training alone or combined with dietary intervention. *Med Sci Sports Exerc*, 33(6 Suppl):S502-15; discussion S528-9.

³² Kromhout, D., Bloemberg, B., Seidell, J.C., Nissinen, A., Menotti, A. (2001). Physical activity and dietary fiber determine population body fat levels: the Seven Countries Study. *Int J Obes Relat Metab Disor*, 25(3):301-6.

³³ Sasaki, J., Shindo, M., Tanaka, H., Ando, M., Arakawa, K. (1987). A long-term aerobic exercise program decreases the obesity index and increases the high density lipoprotein cholesterol concentration in obese children. *Int J Obes*, 11(4):339-45.

³⁴ Centers for Disease Control and Prevention (1997). Guidelines for school and community programs to promote lifelong physical activity among young people. *MMWR Recomm Rep*; 46(RR-6):1-36.

³⁵ Doupona, M. (1996). *Socialno demografska struktura mater in očetov šolo-obveznih otrok in njihov odnos do športa*. Doktorska disertacija, Ljubljana: Fakulteta za šport.

Strateška cilja	<ul style="list-style-type: none"> – Povečati delež redno športno dejavnih za 5 odstotnih točk – Povečati delež organizirano športno dejavnih za 5 odstotnih točk
Kazalnik	– Delež športno dejavnih prebivalcev (redno, občasno, organizirano)

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Povečati dostopnost do kakovostne športne rekreacije	Sofinanciranje zaposlovanja ustrezno izobraženega strokovnega kadra	2011-2020	2011: 2 mio € 2012-2020: letna rast za 15% letno	⇒ MŠŠ šport 10% ⇒ FŠO 10% ⇒ Lokalne skupnosti 80%
	Sofinanciranje uporabe športnih objektov in površin za ciljne športnorekreativne programe (ciljno skupino določajo spol, starost, posebne potrebe, raven znanja, pripravljenost, stopnja motiviranosti idr.)	2011-2020	2011: 2 mio € 2012-2020: letna rast za 15% letno	⇒ MŠŠ šport 10% ⇒ FŠO 10% ⇒ Lokalne skupnosti 80%
Ozaveščenost vsakega posameznika o pomenu športne dejavnosti za lastno zdravje in dobro počutje	Razvoj športnih programov za krepitev zdravja in dobrega počutja različnih ciljnih skupin (sofinanciranje pilotskih programov)	2011 - 2020	2011: 500.000 € 2012-2020: letna rast za 3% letno	⇒ MZ 50% ⇒ MŠŠ šport 20% ⇒ FŠO 30%

Uresničevanje strateških ciljev na področju športne rekreacije bo poleg dejavnosti, navedenih v drugih poglavjih³⁶, udejanjeno prek naslednjih ukrepov:

1. Povečati dostopnost do kakovostne športne rekreacije
2. Ozaveščenost vsakega posameznika o pomenu športne dejavnosti za lastno zdravje v najširšem pomenu besede

6.1.6 Šport invalidov

Šport invalidov³⁷ ima v vseh svojih raznovrstnih oblikah pomembne psihosocialne učinke (možnost rehabilitacije s pomočjo gibanja, ponovno vključevanje v družbo), lahko pa tudi športne učinke (možnost doseganja vrhunskih rezultatov in ukvarjanje s športno rekreacijo). Tako pri nekaterih oblikah zmanjšanih zmožnosti človekove telesne dejavnosti prevladuje izrazito doseganje vrhunskih dosežkov (paraolimpijski

Strateški cilji	<ul style="list-style-type: none"> – Vzpostaviti šport invalidov na lokalni ravni – Povečati število vrhunskih športnikov invalidov za 50% – Povečati število invalidov, vključenih v športne programe na področju športne rekreacije in tekmovalnega športa za 300%
Kazalniki	<ul style="list-style-type: none"> – Število športnih društev za invalide – Število vrhunskih športnikov invalidov – Število invalidov, vključenih v športne programe na področju športne rekreacije in tekmovalnega športa

športi, olimpijada gluhih³⁸), drugje pa so v ospredju bolj psihosocialni vidiki (igre specialne olimpijade). Obstajajo pa tudi druge oblike športa invalidov (neparaolimpijski športi).

Raznolikost športnih dejavnosti na področju športa invalidov kaže tudi sestava osrednje panožne zveze na področju športa invalidov v Sloveniji Zveze za šport invalidov Slovenije – Parao-

³⁶ Nacionalni program športa spodbuja športno rekreacijo še z ukrepi na področju športnih prireditev, športnih objektov, davkov, usposabljanj v športu in javnega obveščanja o športu.

³⁷ Obstaja več opredelitev invalidnih oseb. Po Zakonu o invalidskih organizacijah (Uradni list RS, št. 108/02, 61/06) je v skladu z mednarodno klasifikacijo invalid tisti posameznik, ki zaradi prirojenih ali pridobljenih okvar in oviranosti, ki jo pogojuje oziroma ustvarja fizično in družbeno okolje, ne more sam delno ali v celoti zadovoljevati potreb osebnega, družinskega in družbenega okolja, v katerem živi.

³⁸ Ang. deaflympics

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Razmerja med sofinancerji
Vzpostavitev športa invalidov na lokalni ravni	Sofinanciranje delovanja športa invalidov na lokalni ravni (programi rekreacije in tekmovalnega športa)	2012-2020	2011: 100.000 € 2012-2020: 20% rast letno	⇒ Lokalne skupnosti 80% ⇒ FIHO 20%
	Zaposlovanje strokovnih kadrov na področju športa invalidov po modelu občinskih športnih šol	2011-2020	2011: 50.000 € 2012-2020: 30% rast letno	⇒ Lokalne skupnosti 80% ⇒ FIHO 20%
Dvigniti konkurenčnost vrhunškega športa invalidov	Sofinanciranje organizacije državnih prvenstev invalidov v posameznih športih hkrati z državnimi prvenstvi teh športov	2012-2020	2012-2020: 50.000 € letno	⇒ FŠO 50% ⇒ FIHO 50%
	Sofinanciranje programov vrhunskih športnikov invalidov prek ZŠIS-POK, enakovredno kot druge vrhunske športnike	2012-2020	2011-2020: 500.000 € letno	⇒ FIHO 25% ⇒ MŠŠ šport 25% ⇒ Lokalne skupnosti 25% FŠO 25%
Zagotavljanje statusnih pravic vrhunskih športnikov invalidov	Zaposlovanje športnikov invalidov s statusom vrhunškega športnika v državnih organih	2011-2020		⇒ MNZ ⇒ MDDSZ
	Izenačitev pravic športnikov invalidov na področju nagrajevanja, socialnih in zdravstvenih pravic vrhunskih športnikov	2011-2020		⇒ OKS ⇒ Lokalne skupnosti
Vzpostavitev modela vključevanja invalidov v šolski oz. študijski šport	Seznaniiti športne pedagoge in specialne pedagoge s problematiko športa invalidov na seminarjih stalnega strokovnega izpopolnjevanja (naročeni programi)	2011-2020		⇒ MŠŠ šolstvo
	Vzpostaviti sistem evidence vključenosti invalidov v športno vzgojo, pretočnost informacij o športu invalidov do njih prek športnih pedagogov, evalvacijo dela športnih pedagogov s populacijo invalidov in svetovalnega telesa za podporo športnim pedagogom pri delu z invalidi	2011-2020		⇒ ZRSS
	Prilagoditi interesne športne programe Zlati sonček, Krpan idr. za otroke z zmanjšanimi zmožnostmi, vključene v vrtec in osnovno šolo	2011		⇒ ZŠIS-POK

limpijskega komiteja Slovenije, ki združuje največje nacionalne invalidske organizacije³⁹.

Zaradi interdisciplinarnosti je šport invalidov prepleten z različnimi družbenimi področji, med katerimi sta najpomembnejša zdravstvo ter vzgoja in izobraževanje. Pri njegovem razvoju so poleg športnih društev in drugih športnih organizacij zato udeleženi tudi subjekti iz omenjenih družbenih področij. Šport invalidnih otrok in mladine poteka večinoma v običajnih šolah. Ti programi niso vključeni v letne programe športa, so pa kot del sprejetih predmetnikov in šolskih programov zelo pomemben element vzpostavljanja športne dejavnosti in oblikovanja športne kulture invalidnih oseb.

V Sloveniji je približno 170.000 oseb s statusom invalida. Na področju pristočasnega športne vzgoje je trenutno zelo malo programov za to populacijo, tako s tekmovalnega kot tudi rekreativnega vidika. Dvig kakovosti programov in število invalidov, ki se bodo ukvarjali s športno rekreativno dejavnostjo, bo mogoč zlasti v sodelovanju ZŠIS-POK, kot trenutno edinega reprezentativnega predstavnika športa invalidov v Sloveniji, z občinskimi športnimi zvezami, nacionalnimi panožnimi zvezami, državnimi organi in drugimi nosilci športnih dejavnosti.

V preteklem desetletju so bili postavljeni cilji na področju športa invalidov le delno doseženi, saj ZŠIS-POK ni imel podpore v ustreznih strokovnih organizacijah in pristojnih ministrstvih. Nacionalni program športa za prihodnje predvideva sodelovanje vseh subjektov znotraj ukrepov, ki izhajajo iz konvencije o pravicah invalidov⁴⁰ in opredeljujejo tudi njihove pravice na področju športa. Na splošno se je Slovenija z ratifikacijo zavezala sprejeti ukrepe, s katerimi invalidom enako kot drugim ljudem omogočajo sodelovanje pri pristočasnem športnih dejavnostih. Pomemben dejavnik le-teh predstavlja postopna integracija invalidov v šolski sistem in panožne športne zveze, tam kjer za to obstaja interes.

Nacionalni program športa na področju športa invalidov obsega naslednje ukrepe⁴¹:

1. Vzpostavitev športa invalidov na lokalni ravni
2. Dvigniti konkurenčnost vrhunškega športa invalidov
3. Zagotavljanje statusnih pravic vrhunskih športnikov invalidov
4. Vzpostavitev modela vključevanja invalidov v šolski oz. študijski šport

6.1.7 Kakovostni šport

Kakovostni šport predstavlja nadgradnjo športne vzgoje otrok in mladine, usmerjene v kakovostni in vrhunski šport. V programu kakovostnega športa uvrščamo vse športnike in športne ekipe v članskih starostnih kategorijah, ki ne izpolnjujejo pogojev za pridobitev statusa vrhunškega športnika, tekmujejo v tekmovalnih sistemih nacionalnih panožnih športnih zvez do naslova državnega prvaka in so registrirani skladno s pogoji OKS-ZŠZ. Razvoj kakovostnega športa je pomemben dejavnik širjenja vključenosti čim večjega števila športnikov v šport za dosežek⁴² in vzpostavljanja konkurenčnega okolja v posameznih športnih panogah na državni ravni. Bolj kakovostno in širše konkurenčno okolje na državni ravni je pomemben dejavnik in spodbujevalec razvoja vrhunškega športa. Posebno mesto znotraj področja kakovostnega športa zavzemajo športniki in športne ekipe, ki si skladno s pogoji OKS-ZŠZ⁷ pridobijo status športnikov državnega razreda, saj ta predstavlja doseganje najvišje ravni športne uspešnosti športnika ali športne ekipe na nacionalni ravni oz. primerne ravni uspešnosti v mednarodnem prostoru. Zaradi navedenega se kakovostni šport sofinancira iz javnih financ prek letnih programov športa. Pri tem je izključeno plačilo športnikov za njihovo športno udeleževanje.

Strateška cilja	<ul style="list-style-type: none"> – Povečanje števila registriranih športnikov za 10% – Povečanje števila športnikov z državnim razredom za 10%
Kazalnika	<ul style="list-style-type: none"> – Število registriranih športnikov v Republiki Sloveniji – Število športnikov z državnim razredom

V kakovostnem športu se je v preteklem desetletju povečalo tako število športnikov, vključenih v tekmovalne sisteme (registrirani), kakor tudi število športnikov s statusom športnika državnega razreda⁶. Pomembna pomanjkljivost analiziranega

³⁹ Navedena zveza ima kratico ZŠIS-POK in vključuje naslednje članice: Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije, Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Zveza paraplegikov Slovenije, Zveza delovnih invalidov Slovenije, Sonček – Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije, Sožitje – Zveza društev za pomoč ljudem z motnjami v duševnem razvoju Slovenije (Zveza Sožitje), Društvo distrofikov Slovenije, Združene multiple skleroze Slovenije, Zveza društev CIV Slovenije, Društvo študentov invalidov Slovenije, Zveza društev vojnih invalidov, Zveza invalidskih društev ILCO Slovenije, Društvo laringektomiranih Slovenije, Društvo revmatikov Slovenije, Društvo paralitikov Slovenije in Društvo revmatikov Slovenije.

⁴⁰ Konvencijo o pravicah invalidov je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov 13. decembra 2006, Republika Slovenija pa jo je podpisala 31. marca 2007, DZ RS pa jo je ratificiral 2. aprila 2008. Dosegljiva je na http://www.mdds.gov.si/si/delovna_podrocja/invalidi/konvencija_o_pravicah_invalidov/.

⁴¹ Drugi ukrepi, ki zadevajo področje športa invalidov, so predstavljeni v poglavjih Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih delavcev v športu ter športni objekti in naravne površine za šport.

⁴² Šport za dosežek predstavlja športno udeleževanje, v katerem je udeležencem najpomembnejši cilj doseči čim boljše uvrstitev ali javno priznanje njihovega športnega udeleževanja.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Povečanje konkurenčnosti programov kakovostnega športa	Sofinanciranje uporabe športnih objektov za programe kakovostnega športa	2011-2020	2011: 2,2 mio € 2012-2020: 3% rast letno	⇒ Lokalne skupnosti 100%
	Sofinanciranje strokovnega kadra za treniranje športnikov državnega razreda	2011-2020	2011: 0,5 mio € 2012-2020: 3% rast letno	⇒ Lokalne skupnosti 100%

obdobja je bila predvsem opredelitev pomena športnikov s statusom državnega razreda, ki predstavljajo najvišjo raven uspešnosti znotraj področja kakovostnega športa. Nacionalni program zato večjo pozornost namenja urejanju notranjih razmerij porabe javnofinančnih sredstev na področju kakovostnega športa. Statusne pravice športnikov, ki jih uvrščamo v področje kakovostnega športa, so predstavljene v poglavjih o zdravstvenem varstvu športnikov in statusnih pravicah športnikov v sistemu izobraževanja. Skladno s tem nacionalni program na področju kakovostnega športa opredeljuje naslednji ukrep:

1. Povečanje konkurenčnosti programov kakovostnega športa

6.1.8 Vrhunski šport

Doseganje visokih in najvišjih športnih dosežkov v svetovnem merilu je v prvi vrsti veliko dejanje za posameznika, ob spletu medijske pojavnosti, nacionalnega pomena športa in družbene odmevnosti pa je lahko pomembno tudi za širšo družbeno skupnost (lokalno skupnost, pokrajino, državo, mednarodno javnost).

Vrhunski šport predstavlja eno najvišjih oblik človekove ustvarjalnosti na področju športa. Pogosto označuje tudi športno dejavnost za dokazovanje zgornje meje človeških psihofizičnih sposobnosti. Ta pojavnost oblika športa ima pomembno vlogo za druge vidike športa, zlasti za vključevanje mladih v šport. Vrhunski športniki so vzorniki mladim, z njihovimi dosežki pa se pogosto poistovetijo vsi pripadniki zamišljene nacionalne skupnosti (t.i. nacionalna identifikacija)⁴. Vrhunski šport predstavlja tudi področje, na katerem se lahko prek dosežkov na mednarodni ravni uresničujejo koristi države (npr. prepoznavnost). Vrhunski športni dosežki posredno odražajo razvitost športne panoge, kažejo na njeno organiziranost, vplivajo na športno industrijo, trgovino, turizem, medije, posredno pa usmerjajo načine (aktivnega in pasivnega) preživljanja prostega časa ljudi. Zapletenost vrhunškega športnega dosežka je tako velika, da jo je težko razčleniti, zagotovo pa je zanj treba uskladiti sposobnosti športnika, trenerja, dane materialne in finančne možnosti, znanstvena spoznanja in trdo ter načrtno delo.

Nekatere poti do vrhunškega športnega dosežka, pa tudi učinkivi vrhunškega športa so pogosto protislovni, zato so stranpoti vrhunškega športa (doping, nehumano delo s športniki, prirejanje športnih rezultatov) poseben predmet obravnave nacionalnega programa športa⁴³. Vendar pa ima vrhunski šport toliko pozitivnih vrednot za posameznika in nacijo, da vsaka družba s posebnim interesom podpira svoje športnike pri doseganju vrhunskih dosežkov. V humanih družbah posvečajo posebno pozornost delu z najmlajšimi športniki, kjer je lahko strokovnost ali nestrokovnost odločilna za to, ali bo športnik izkoristil svoje zmožnosti, obdržal raven ustrezne motivacije in dosegel svoje osebne cilje.

V vrhunskem športu lahko športniki izoblikujejo svojo družbeno vlogo s pomočjo dosežkov na športnih tekmovanjih. Vrhunski šport ima v Sloveniji izredno tradicijo in za Slovence lahko trdimo, da še posebej cenijo športnike in vrhunske športne dosežke⁴. Ustvarjanje vrhunskih športnih storitev od športnika poleg njegove športne nadarjenosti zahteva veliko

Strateški cilji	<ul style="list-style-type: none"> – Povečanje števila vrhunskih športnikov za 10% – Ohranjanje števila športnikov s svetovnim razredom – Ohranjanje števila osvojenih medalj na olimpijskih igrah, svetovnih prvenstvih, evropskih prvenstvih in končnih razvrstitvah svetovnih pokalov – Vsestranski razvoj vrhunskih športnikov v času njihove športne kariere in po njej
Kazalniki	<ul style="list-style-type: none"> – Število vrhunskih športnikov v Republiki Sloveniji – Število športnikov s svetovnim razredom – Število osvojenih medalj na olimpijskih igrah, svetovnih prvenstvih, evropskih prvenstvih in skupnih uvrstitvah svetovnih pokalov – Zadovoljstvo športnikov s pridobljenim statusom vrhunškega športnika – Zadovoljstvo trenerjev s pridobljenim statusom vrhunškega trenerja

delavnosti, večkrat tudi odrekovanja, ustrezne pogoje dela in splet drugih dejavnikov. Zato je doseganje vrhunskih športnih rezultatov rezultat načrtnega, tehnološko dovršenega, individualiziranega procesa, ne samo treniranja, v katerega je vključenih več ljudi, pogosto tudi več športnih organizacij. Glavni nosilci vrhunškega športa so športniki in njihovi trenerji ter športna društva in nacionalne panožne športne zveze, v katerih delujejo. Pomembna pa so tudi podporna okolja: družina (zasebno življenje športnika), šola (usklajevanje šolskih in športnih obveznosti), panožni tim (spremljanje zdravstvenega stanja in pripravljenosti športnika) in poklicno okolje (usklajevanje delovnih in športnih obveznosti).

Vrhunski šport in s tem vrhunski športnik je v Sloveniji dogovorno opredeljen glede na kategorizacijo športnikov⁷. Model za razvrščanje športnikov v razrede temelji na izhodišču, da je vrhunski ustvarjalni dosežek lahko dosežen le v absolutni mednarodni konkurenci, torej na tekmovanjih, na katerih nastopajo vsi najboljši v posamezni športni panogi. Po tem modelu se vrednotenje rezultatov športnikov izpelje na podlagi značilnosti tekmovanja, na katerem je bil rezultat dosežen, to je mednarodne konkurenčnosti in nacionalnega pomena športne panoge⁷.

Ukrepi, izvedeni v predhodnem desetletnem obdobju, so imeli ugoden in pozitiven vpliv na rast in razvoj vrhunškega športa v Sloveniji. Razvoj vrhunškega športa se ni kazal samo v večjem številu vrhunskih športnikov in stalnim večanjem števila osvojenih medalj na največjih mednarodnih športnih tekmovanjih, temveč je ta viden tudi v uspehih slovenskih reprezentanc v moštvenih športih. Prav tako pa je opazna kakovostna razpršenost vrhunškega športa na vedno večje število športnih panog⁵.

Vrhunski športni dosežek je storitev, ki ima povsod po svetu podobno proizvodno ceno, »proizvodnja« pa postaja vedno dražja. Ker želimo ostati konkurenčni, nacionalni program športa v prihodnje poleg sofinanciranja izpeljave programov vrhunskih športnikov namenja še večjo skrb zagotavljanju statusnih pravic vrhunskih športnikov in vrhunskih trenerjev, ustvarjanju ugodnega okolja za celostni razvoj vrhunskih špor-

⁴³ Obravnavano v poglavju Podpora humanosti v športu.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Povečanje konkurenčnosti programov vrhunškega športa	Sofinanciranje izpeljave programov vrhunskih športnikov	2011-2020	2011: 7 mio € 2012-2020: letna rast za 5%	⇒ MŠŠ šport 50% ⇒ FŠO 30% ⇒ Lokalne skupnosti 20%
	Dodatek k plači za vrhunske trenerje	2011-2020	2011: 50.000 € 2012-2020: letna rast za 5%	⇒ MŠŠ šport 70% ⇒ Lokalne skupnosti 30%
	Sofinanciranje sklada za vrhunske športnike	2011-2020	2011: 200.000 € 2012-2020: letna rast za 2%	⇒ MŠŠ šport 50% ⇒ FŠO 50%
	Sofinanciranje nagrad športnikom in trenerjem za dosežene vrhunske športne dosežke na OL, SP, EP in skupnih uvrstitvah v svetovnem pokalu v olimpijskih športih	2011-2020	2011: 500.000 € 2012-2020: letna rast za 2%	⇒ MŠŠ šport 60% ⇒ FŠO 20% ⇒ Lokalne skupnosti 20%
	Sofinanciranje nagrad športnim ekipam za dosežene vrhunske športne dosežke na evropskih klubskih tekmovanjih v olimpijskih športih	2011-2020	2011: 100.000 € 2012-2020: letna rast za 2%	⇒ Lokalne skupnosti 80% ⇒ MŠŠ šport 20%
	Opredelitev pogojev in meril za ustanovitev in financiranje uporabe olimpijskih, nacionalnih, pokrajinskih in občinskih športnih centrov in ustanovitev le-teh	2011		⇒ OKS
	Sofinanciranje delovanja olimpijsko-univerzitetnega športnega centra za trening vrhunskih športnikov študentov v Ljubljani	2011-2014	2012-2020: 100.000 € letno	⇒ MVZT 25% ⇒ MŠŠ šport 25% ⇒ FŠO 25% ⇒ MOL 25%
	Uveljavljanje statusnih pravic vrhunskih športnikov in vrhunskih trenerjev	Zaposlovanje športnikov v javni upravi	2011-2020	2011: 130 športnikov 2012-2020: povečanje števila zaposlenih športnikov na letni ravni
Plačilo prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje, nezgodno zavarovanje, porodniško varstvo in obvezno invalidsko in pokojninsko zavarovanje za športnike svetovnega razreda		2011-2020	2011-2020: 10.000 € letno	⇒ MŠŠ šport 100%
Ohranjanje zaposlitve športnika s statusom svetovnega razreda v javni upravi še dve leti po zaključku kariere		2011-2020		⇒ MORS ⇒ MNZ ⇒ MF
Spodbude, svetovanje in pomoč pri iskanju zaposlitve nekdanjim vrhunskim športnikom		2011-2020	2011-2020: 10.000 € letno	⇒ MŠŠ šport 50% ⇒ FŠO 50%
Opredelitev statusa vrhunškega trenerja		2011		⇒ OKS ⇒ MŠŠ
Zaposlovanje vrhunskih trenerjev v javni upravi		2011-2020	2011: 8 trenerjev 2012-2020: 8% povečanje števila zaposlenih trenerjev na letni ravni	⇒ MORS ⇒ MNZ ⇒ MF
Ohranitev statusa zaslužne pokojnine za vrhunske dosežke na področju športa		2011-2020	2011: 20.000 € 2012-2020: letna rast za 5%	⇒ MŠŠ šport 100%
Pokojninski dodatek za izjemne dosežke na področju športa		2011-2020		⇒ SPIZ

nikov v času športne kariere in po njej ter zboljšanju prostorskih možnosti za priprave in nastope slovenskih športnikov. Skladno s tem bomo na podlagi obstoječih možnosti vzpostavili in programsko povezali olimpijske, nacionalne, pokrajinske in občinske športne centre. Za usklajevanje študijskih in vadbe-

nih obveznosti bomo ustanovili olimpijski univerzitetni športni center za trening vrhunskih športnikov študentov v Ljubljani.

Vrhunski šport se sofinancira iz letnih programov športa, vendar pa se javno-finančna sredstva ne smejo namenjati za plačilo športnikom za njihovo nastopanje.

Skladno s tem nacionalni program na področju vrhunškega športa opredeljuje naslednja ukrepa⁴⁴:

1. Povečanje konkurenčnosti programov vrhunškega športa
2. Uveljavljanje statusnih pravic vrhunskih športnikov in vrhunskih trenerjev

6.1.9 Profesionalni šport

V profesionalnem športu, za razliko od amaterskega, športniki za svoje nastopanje dobijo plačilo, ki presega dogovorno opredeljen letni zaslužek športnika. Med profesionalne športnike štejemo tudi vrhunske športnike, ki so zaposleni v javni upravi.

Nekateri strokovnjaki menijo, da takšen šport predstavlja nasprotje prvobitni podstati športnega udejstvovanja, t.j. ukvarjanju z njim zaradi lastnega zadovoljstva, zdravja in druženja. Vendar pa gre pri profesionalnem športu z vidika športne ustvarjalnosti za tisti del vrhunškega in kakovostnega športa, ki je komercialno najbolj zanimiv. Profesionalni šport je namreč globaliziran, medijsko izjemno podprt in zato najbolj viden del športa. Zaradi medijske izpostavljenosti je sponzorsko zelo zanimiv in se povezuje s komplementarnimi storitvami (npr. športne stave, moda). Kot medijsko najbolj viden del športa je pomemben dejavnik njegove promocije oz. popularizacije, saj spodbuja gledanost športa, obiskovanje športnih prireditev, porabo športnih in s športom povezanih izdelkov in storitev. Posledično vpliva na ekonomski razvoj s športom povezanih gospodarskih dejavnosti.

Cilji organiziranja profesionalnega športa presegajo poslanstvo športnih društev, zato je treba ta del športa organizirati podobno kot gospodarske družbe. Tudi to pa ne more spremeniti dejstva, da so sponzorske zmožnosti slovenskega športa zaradi

⁴⁴ Razvojne naloge za spodbujanje vrhunškega športa so opredeljene v poglavju Razvojne dejavnosti v športu, pomoči za usklajevanje šolskih in športnih obveznosti vrhunskih športnikov so opisane v poglavju Izobraževanje nadarjenih in vrhunskih športnikov, preprečevanje strupoti vrhunškega športa v poglavju Podpora humanosti v športu, vzpostavljanje prostorskih možnosti za ukvarjanje z njim v poglavju Športni objekti in naravne površine za šport, poglavje Davčne spodbude za šport pa opredeljuje ukrepe za vzpostavitev ugodnega davčnega okolja za vrhunski šport.

Strateški cilj	– Prenos poslovanja društev s profesionalnimi športniki v športno gospodarske družbe in povečanje njihovih prihodkov
Kazalnika	– Število športno gospodarskih družb – Obseg prihodkov športno gospodarskih družb

obsega trga omejene⁴⁵, ambicije mnogih športnih sredin pa glede na te zmožnosti previsoke. Mnoge športne sredine bodo zato morale znižati svoje športne cilje in jih skušati uresničiti z nepoklicnimi športniki; tiste, ki pa bodo želele in bodo imele zmožnosti za konkuriranje na globalnem trgu profesionalnega športa, pa bodo morale še bolj profesionalizirati in prestrukturirati svojo organiziranost, da bodo poslovale kot gospodarske družbe, v posel pa pritegnile tuje sponzorje.

Nacionalni program športa zato poleg zagotovitve davčno ugodnega okolja za razvoj profesionalnega športa opredeljuje naslednja ukrepa:

1. Selektivna deprofesionalizacija športnih društev
2. Spodbujanje solidarnosti med profesionalnimi športniki

6.1.10 Velike mednarodne in druge športne prireditve

Med športne prireditve uvrščamo različne oblike javnega združenja ljudi zaradi športnih vsebin, ki so lahko tekmovalnega

⁴⁵ Jurak, G., Bednarik, J., Plestenjak, G., Kolar, E., Jagodic, T., Kovač, M. (2007). Sponzorske možnosti slovenskega športa. V: Jurak, G. (ur.). *Nekateri kazalniki uspešnosti športnih organizacij v Sloveniji*, str. 201-222. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Inštitut za kineziološke raziskave, Založba Annales.

Strateška cilja	– Organizacija velikih mednarodnih športnih prireditev, ki temeljijo na ustrezni študiji izvedljivosti – Povečanje organiziranja drugih športnih prireditev na lokalni ravni (mednarodna tekmovanja, nacionalna tekmovanja, druga območna tekmovanja, druge množične športne prireditve)
Kazalniki	– Razmerje med vloženimi javnofinančnimi sredstvi in drugimi sredstvi, ki nastanejo zaradi organizacije projekta velike mednarodne športne prireditve – Druge koristi velikih športnih prireditev (število ur televizijskih prenosov v mednarodni prostor, število izvedenih nočitev, dodana vrednost v pridobljeni opremi in infrastrukturi ...) – Število izdanih soglasij lokalnih skupnosti in izvedenih drugih športnih prireditev, sofinanciranih iz lokalnih proračunov

ali netekmovalnega značaja. Pod pojmom športno tekmovanje lahko razumemo svojevrsten družbeni dogodek, prireditev, manifestacijo, ki v določenem času in prostoru, v skladu s pravili tekmovanja, pritegne k medsebojnemu sodelovanju množico udeležencev, pri čemer vsak odigra specifično vlogo

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Selektivna deprofesionalizacija športnih društev	Ustanavljanje športno gospodarskih družb in prenos poslovanja društev s profesionalnimi športniki na te družbe	2011-2020		⇒ Podjetja ⇒ Lokalne skupnosti ⇒ Država ⇒ Športna društva
	Internacionalizacija športnih dogodkov in sponzorjev	2011-2020		⇒ Športne gospodarske družbe
Spodbujanje solidarnosti med profesionalnimi športniki	Ustanovitev in delovanje solidarnostnega sklada profesionalnih športnikov	2011-2020		⇒ Sindikat profesionalnih športnikov 90 % ⇒ FŠO 10 %

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Smotrno odločanje pri podeljevanju soglasij za organiziranje velikih mednarodnih in drugih športnih prireditev	Oblikovanje in dopolnitev podzakonskih aktov, ki bodo omogočili smotrno odločanje pri podeljevanju soglasij za organiziranje velikih mednarodnih in drugih športnih prireditev (analiza izvedljivosti in potencialne uspešnosti posameznega velikega mednarodnega športnega tekmovanja)	2011		⇒ MŠŠ ⇒ Lokalne skupnosti
	Vzpostavitev in vodenje ustreznega razvida velikih mednarodnih športnih prireditev in drugih, ki omogoča spremljanje njihovih ekonomskih in neekonomskih učinkov	2011-2020		⇒ MŠŠ
Spodbujanje organizacije in izvedbe velikih mednarodnih in drugih športnih prireditev	Sofinanciranje velikih mednarodnih športnih prireditev	2011-2020	2011: 0,5 mio € 2012-2020: 5% povečanje letno	⇒ MŠŠ 40% ⇒ FŠO 20% ⇒ Lokalne skupnosti 40%
	Sofinanciranje drugih ravni tekmovanj in športno-rekreativnih prireditev, ki so usmerjene k povečanju števila športno dejavnega prebivalstva	2011-2020	2011: 1 mio € 2012-2020: 5% povečanje letno	⇒ Lokalne skupnosti 100%

(tekmovalci, trener, sodnik, vodja ekipe, zdravnik, fizioterapevt, športni funkcionar, sponzor, investitor, organizator, gledalec)⁴⁶. Športni dogodki imajo širok socialni in ekonomski vpliv na razvoj območij, v katerih potekajo, spodbujajo delujejo na regionalno ekonomijo in spodbujajo večje zanimanje za aktivno športno udejstvovanje⁴⁷. Športna tekmovanja so osrednji dogodek organizacijske kulture športa.

V preteklem desetletju je sofinanciranje organizacije in izvajanja velikih mednarodnih športnih tekmovanj potekalo predvsem iz proračunov lokalnih skupnosti⁵, ki so s tem izkazale bistveno večji interes kot država za izvajanje teh projektov. Iz lokalnih proračunov se namenjajo javnofinančna sredstva tudi za sofinanciranje nižjih ravni tekmovanj in druge vrste športnih prireditev⁵. Za naprej bo največja pozornost namenjena spodbujanju in sofinanciranju tistih mednarodnih športnih prireditev, ki bodo imela zagotovljeno izvedljivost in visoko stopnjo potencialne uspešnosti, ter omogočanju sofinanciranja nižjih ravni športnih tekmovanj in druge vrste športnih prireditev. Skladno s tem nacionalni program športa opredeljuje naslednja ukrepa:

1. Smotrno odločanje pri podeljevanju soglasij za organiziranje velikih mednarodnih športnih prireditev
2. Spodbujanje organizacije in izvedbe velikih mednarodnih in drugih športnih prireditev

6.2 Športni objekti in naravne površine za šport

Eden pomembnih dejavnikov športnega udejstvovanja je materialno okolje⁴⁸, zato je ena od prednostnih nalog nacionalne-

⁴⁶ Jošt, B., Pustovrh, J., Leskošek, B., & Čuk, I. (1999a). *Analiza nazivov slovenskih športnikov, uvrščenih v sistem kategorizacije Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

⁴⁷ Elvin, I. T., & Emery, P. (1997). A role for professional sports management. The XXIII Snickers World Cross Country Championships. *European Journal for Sport Management*, 4 (1), 6-25.

⁴⁸ Sallis, J. F., Prochaska, J. J., & Taylor, W. C. (2000). A review of correlates of physical activity of children and adolescents. *Medicine and Science in Sport and Exercise*, 32(5), 963-975.

ga programa športa učinkovita in dostopna mreža kakovostnih športnih objektov in naravnih površin za šport. Sofinanciranje dejavnosti na področju športnih objektov in naravnih površin za šport sodi v letne programe športa na državni in lokalni ravni.

Smiselno je pospeševati čim boljšo izrabo javnih športnih objektov, zato je potrebno posebno skrb nameniti gradnji in vzdrževanju večnamenskih športnih objektov in spremljajoče infrastrukture. Športni prostori v šolah morajo biti kar najbolj izkoriščeni, tudi za potrebe učencev, staršev in društev zunaj šolskih delovnih dni. Tako je mogoče ustvariti povezave med športom v družini, šoli in društvih. Objekti za športno rekreacijo morajo biti dostopni vsem skupinam prebivalstva. Priljubljenost t.i. urbanih športov med mladimi narekuje izgradnjo športnih površin za te športe v mestnih skupnostih. Urediti je potrebno tudi ustrezne varne poti do športnih površin v mestih.

Strateški cilj	– Zagotavljanje 0,5 m ² pokritih in 3,5 m ² nepokritih športnih površin na prebivalca, ki bodo ustrezno prostorsko umeščene, kakovostno izkoriščene in učinkovito upravljane
Kazalniki	– Površina pokritih in nepokritih športnih površin – Število športnih objektov z ustreznimi rešitvami za gibalno ovirane – Zasedenost športnih objektov s športnimi programi – Dolžina označenih urejenih poti v naravi – Energetska poraba športnih objektov – Število olimpijskih, pokrajinskih in panožnih športnih centrov – Obseg prostovoljnega dela v društvih pri gradnji in obnovi športnih objektov

Celostna podoba športa in športne ozaveščenosti mora kazati na urejenost naravnega prostora za športne namene. Uporaba narave kot največje športne površine zahteva ne samo odnos

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Povečati število in kakovost javno dostopnih športnih površin	Tipiziranje gradnje nekaterih nepokritih športnih površin in spodbuditi gradnjo različnih vrst javno dostopnih športnih površin v naseljih (otoki športa za vse, trimske steze, zunanja šolska in vrtčevska igrišča ipd.)	2011-2020	2011: 250.000 € (tipski projekti) 2012-2020: 10 mio € letno (gradnja)	⇒ Lokalne skupnosti 75% ⇒ MŠŠ šport 9% ⇒ ESS 8% ⇒ FŠO 8%
	Vzpostavitev vrednotenja prostovoljnega dela pri gradnji in posodobitvi športnih objektov društev in priprava meril za priznavanje tega vložka pri javnem sofinanciranju	2011		⇒ OKS ⇒ FŠO ⇒ MŠŠ šport
	Sofinanciranje ureditve, vzdrževanja in posodobitve naravnih površin za šport (npr. planinske, tekaške, kolesarske poti, naravna kopališča ipd.)	2011-2020	2011: 2 mio € 2012-2020: letna rast za 1%	⇒ FŠO 10% ⇒ ESS 50% ⇒ Lokalne skupnosti 25% ⇒ MG 15%
Spodbuditi kakovostno gradnjo in športno tehnološko opremljenost športnih objektov ter povezovanje z drugimi družbenimi področji pri gradnji in koriščenju športnih objektov	Nadgradnja normativov in priporočil za načrtovanje, graditev, opremljanje in vzdrževanje športnih objektov (zlasti umestitev potrebnega vzgojno izobraževalnega strokovnega kadra za delovanje v objektu v pravilnik o investicijski dokumentaciji)	2011		⇒ MŠŠ šport ⇒ NPŠZ
	Tipizirati gradnjo in tehnološko posodobitev šolskih športnih dvoran	2011	2011: 100.000 €	⇒ MŠŠ šolstvo 80% ⇒ MŠŠ šport 20%
	Sofinanciranje razvoja športnih naprav, opreme in pripomočkov	2011-2020	2011: 40.000 € 2012-2020: letna rast za 5%	⇒ MŠŠ šport 10% ⇒ ARRS 90%
	Sofinanciranje novogradenj, posodobitev in športno tehnološke opremljenosti športnih objektov	2011-2020	2011: 20 mio € letno	⇒ MŠŠ šport 10% ⇒ FŠO 15% ⇒ Lokalne skupnosti 75%
	Sofinanciranje izgradnje, posodobitve in opremljanja športnih objektov za olimpijske, nacionalne in pokrajinske športne centre	2011 - 2016	2011: 6 mio € 2012-2020: 2%letna rast	⇒ MŠŠ šport 15% ⇒ FŠO 20% ⇒ Lokalne skupnosti 40% ⇒ ESS 20%
	Zagotavljanje arhitektonske dostopnosti gibalno oviranim otrokom in mladini na šolske športne površine	2011-2020	2011-2020: 400.000 € letno	⇒ Lokalne skupnosti 80% ⇒ MŠŠ šolstvo 10% ⇒ MŠŠ šport 10%
	Sofinanciranje novogradenj in posodobitev športnih objektov, ki povezujejo športni, kulturni in turistični prostor (veliki prireditveni objekti idr.)	2011-2020	2011: 8 mio € letno	⇒ ESS 70% ⇒ MŠŠ šport 5% ⇒ FŠO 5% ⇒ Lokalne skupnosti 20%
Pripraviti strategijo pokritosti športnih objektov in poti do njih, ki omogočajo dostop peš, s kolesom ali rolarji	Posodobitev ažurne zbirke podatkov o športnih objektih in analiza manjkajočih športnih objektov	2011-2020		⇒ MŠŠ šport
	Priprava smernic za prostorsko načrtovanje športnih objektov in naravnih površin			⇒ MOP ⇒ MŠŠ šport
	Sprejetje strategije pokritosti športnih objektov in poti do njih, ki omogočajo dostop peš, s kolesom ali rolarji			⇒ OKS ⇒ MOP ⇒ MŠŠ šport ⇒ Vlada RS
	Vzpostavitev nacionalne in lokalnih koordinacij med pristojnimi državnimi in lokalnimi organi za šport, šolstvo, varnost v prometu in prostorsko načrtovanje za umeščanje športnih objektov in poti do njih			⇒ Lokalne skupnosti ⇒ MOP ⇒ MNZ ⇒ MŠŠ šolstvo ⇒ MŠŠ šport

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Izboljšati energetsko učinkovitost športnih objektov	Izvedba energetskih izkazov športnih objektov	2011-2014	2011-2016: 1 mio €	⇒ Lokalne skupnosti 85% ⇒ MŠŠ šolstvo 15% ⇒ ESS 60% ⇒ MOP 25% ⇒ Lokalne skupnosti 5% ⇒ MŠŠ šport 5% ⇒ FŠO 5% ⇒ MŠŠ šport
	Izpeljava energetskih posodobitev športnih objektov (obnovljivi viri energije)	2011-2020	2011-2020: 20 mio € letno	
	Vzpostavitev certifikata športnega objekta s trajnostnim managementom in opredelitev le-tega med merila za javno sofinanciranje	2011		
Spodbuditi zasebna vlaganja v gradnjo športnih objektov	Pripraviti modele javno zasebnega partnerstva pri gradnji športnih objektov (tudi šolskih) in jih umestiti v strateške načrte občin	2011-2012		⇒ Lokalne skupnosti

do zgrajenega, temveč tudi do naravno danega, v skladu z načeli trajnostnega razvoja, zlasti uravnoveženega ravnanja z okoljem.

Objekti za kakovostni in vrhunski šport morajo slediti stalnemu razvoju posameznih športnih panog. Za izboljšanje prostorskih možnosti za priprave in nastope teh športnikov nacionalni program športa opredeljuje programsko in infrastrukturno povezovanje nekaterih vadbenih športnih površin v športne centre na ravni države, pokrajin in lokalnih skupnosti⁴⁹.

Prireditveni športni objekti predstavljajo javni interes, ki presega področje športa, zato mora biti njihova gradnja povezana z razvojnimi možnostmi povezovanja z drugimi družbenimi izseki (turizem, kultura idr.). Glede na gostoto poseljenosti in druge infrastrukturne zahteve se tovrstni športni objekti gradijo načeloma v večjih mestih. Kot nadgradnja pokrajinskih prireditvenih športnih objektov je smiselno, da je večina največjih prireditvenih športnih objektov v Sloveniji v Ljubljani.

Ena ključnih utemeljitev za novogradnje športnih površin mora biti strokovno izobražen in usposobljen kader, ki je sposoben ustrezno izkoristiti športne površine. Ustrezne standarde in normative, ki predpisujejo gradnjo športnih objektov, njihovo vzdrževanje in opremljenost, narekuje tudi dvig kakovosti športne dejavnosti v društvih in šolah. Na tej podlagi je mogoče zasnovati športno-tehnološki premik, ki bo zagotovil kakovostne športne prostore in s tem sodobnejšo športno ponudbo.

V preteklem desetletju smo zagotovili spodobne infrastrukturne pogoje⁵, zato so strateški cilji nacionalnega programa športa do leta 2020 usmerjeni v učinkovito izrabo mreže športnih objektov, njeno izpopolnjevanje ter gospodarno upravljanje s športnimi objekti, vzdrževanje zgrajenega in posodobitev zastarelega ter izkoriščanje naravnih danosti Slovenije v skladu z načeli trajnostnega razvoja. Glede na to so zasnovani naslednji ukrepi na področju športnih objektov in naravnih površin za šport:

1. Povečati število in kakovost javno dostopnih športnih površin

⁴⁹ Predstavljeno v poglavju Vrhunski šport.

2. Spodbuditi kakovostno gradnjo in športno tehnološko opremljenost športnih objektov ter povezovanje z drugimi družbenimi področji pri gradnji in koriščenju športnih objektov
3. Pripraviti strategijo pokritosti športnih objektov in poti do njih, ki omogočajo dostop peš, s kolesom ali rolarji
4. Izboljšati energetsko učinkovitost športnih objektov
5. Spodbuditi zasebna vlaganja v gradnjo športnih objektov

6.3 Razvojne dejavnosti v športu

Razvojne dejavnosti predstavljajo podporo vsem drugim dejavnostim športa. To so večinoma strokovne naloge, ki se medsebojno prepletajo, zato jih je včasih težko razmejiti. Omogočajo uspešnost na vseh področjih športa. Brez uresničevanja teh nalog slovenski šport ne bi bil tako kakovosten, množičen, varen, izobraževalen, skratka konkurenčen športu razvitih držav. Kot številčno majhen narod moramo še bolj krepiti osnovne možnosti za športno uspešnost, da bi dosegli mednarodno odličnost. Njihov namen je zagotoviti možnosti in standarde za izpeljavo športne dejavnosti, primerljive športno kulturnemu prostoru razvitega sveta.

Nacionalni program športa opredeljuje naslednjo razvojno podstrukturo:

- Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov v športu
- Izobraževanje nadarjenih in vrhunskih športnikov
- Znanstveno-raziskovalna dejavnost v športu
- Založništvo v športu
- Spremljanje pripravljenosti športnikov in svetovanje o športni vadbi
- Zdravstveno varstvo športnikov
- Informacijsko-komunikacijske tehnologije v športu
- Mednarodna dejavnost v športu
- Javno obveščanje o športu

Nosilci izvajanja teh dejavnosti so različne organizacije. Fakulteta za šport, kot najbolj uveljavljena pedagoška in znanstvena

institucija na področju športa, in druge institucije, ki izobražujejo strokovnjake na športnem področju, so odgovorne za skrb nad strokovnostjo dela v športu, zato se morajo dejavno vključevati v razreševanje problemov športne prakse, izobraževati in v sodelovanju z OKS-ZŠZ in nacionalnimi panožnimi športnimi zvezami usposabljalati športne delavce.

6.3.1 Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov v športu

Kakovostni strokovni kadri v športu so ključ njegovega razvoja in uspešnosti. Najvišjo strokovno raven predstavlja strokovno izobražen kader, ki zaključí univerzitetni ali visokošolski študijski program s področja športa. Ti programi so v domeni izobraževalnega sistema. Vzporedno z univerzitetnim in visokošolskim izobraževanjem v športu pa potekajo programi usposabljanja in izpopolnjevanja strokovnih in drugih delavcev, povezanih s športom, ki so del letnih programov športa.

Usposabljanje strokovnih kadrov v športu razumemo kot programe, kjer se različno izobraženi kadri usposobijo na področju specialnih športnih znanj, kar jim omogoči delo v športu. Programi izpopolnjevanja pa so krajši programi za kadre, ki so že izobraženi ali usposobljeni za delo v športu, pa si želijo ali

Strateški cilji	<ul style="list-style-type: none"> - Dvigniti raven strokovnega znanja delavcev v športu - Obdržati letno število na novo izobraženega strokovnega kadra v športu - Obdržati letno število na novo usposobljenega strokovnega kadra v športu - Obdržati letno število strokovnega kadra v programih izpopolnjevanja v športu - Razviti nove programe usposabljanja strokovnega kadra v športu, tako da se poveča število programov za 10% - Povečati število nosilcev programov usposabljanja strokovnega kadra v športu za 10%
Kazalniki	<ul style="list-style-type: none"> - Število izobraženega strokovnega kadra - Število usposobljenega strokovnega kadra, ki dela v športu - Število strokovnega kadra v programih izpopolnjevanja v športu - Število programov strokovnega usposabljanja v športu - Število nosilcev programov usposabljanja strokovnega kadra v športu

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Izboljšati kompetence strokovnega kadra, ki organizira in izpeljuje športne programe	Izboljšanje programov izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja strokovnega kadra, ki organizira in izpeljuje programe šolske športne vzgoje, pristočasne športne vzgoje otrok in mladine ter športne rekreacije	2011-2020		⇒ FŠ in drugi visokošolski zavodi s področja športa ⇒ Pedagoške fakultete ⇒ OKS ⇒ NŠZ ⇒ NPŠZ ⇒ ZRSŠ
	Priprava modela odgovornosti različnih ravni strokovnega kadra v športu ter primernih kompetenc za izvajanje del	2011-2012		⇒ OKS ⇒ NŠZ ⇒ NPŠZ
	Vzpostaviti sistem obveznega strokovnega izpopolnjevanja za strokovni kader, ki je zaposlen v nacionalnih in občinskih športnih šolah	2011		⇒ MŠŠ šport ⇒ Lokalne skupnosti
	Priprava zakonskih podlag za vzpostavitev modela odgovornosti in delovnih področij za različno izobražene in usposobljene kadre v športu	2011-2012		⇒ MŠŠ šport ⇒ OKS
	Priprava modela odgovornosti in delovnih področij za različne delovne naloge prostovoljcev v športnih društvih ter primernih kompetenc za njihovo izvajanje	2011-2012		⇒ OKS ⇒ NŠZ ⇒ NPŠZ
	Izboljšanje programov izobraževanja in usposabljanja strokovnega kadra za ravnanje s prostovoljci v športu	2011-2012		⇒ OKS ⇒ NŠZ ⇒ NPŠZ
	Vzpostavitev sistema strokovnega izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja s področja športa invalidov	2011		⇒ FŠ ⇒ URI Soča ⇒ NPŠZ
Povečati dostopnost in konkurenčnost programov usposabljanja in izpopolnjevanja strokovnih kadrov v športu	Financiranje programov usposabljanja in izpopolnjevanja strokovnih kadrov v športu	2011-2020	2011-2020: 1 mio € letno	⇒ MŠŠ šport 25% ⇒ ESS 75%
	Priprava spremembe predpisov, ki bo omogočala raznovrstnost pripravljavcev in izvajalcev programov usposabljanja in izpopolnjevanja strokovnih kadrov v športu skladno s strategijo OKS	2011-2020		⇒ MŠŠ šport ⇒ OKS

pa z vidika zahtev morajo nadgraditi svoje znanje. Ti programi skupaj s samoizobraževanjem podpirajo vseživljensko učenje kot eno od prednostnih nalog Evropske skupnosti.

V zadnjem desetletju je bil vzpostavljen sistem izobraževanja, usposabljanja, izpopolnjevanja in napredovanja strokovnih kadrov športu⁵, ki je nastal v sodelovanju Fakultete za šport Univerze v Ljubljani, OKS-ZŠZ in nacionalnih panožnih športnih zvez. Za vse ravni razvoja kadrov v športu so vzpostavljeni programi, v prihodnje pa želimo povečati kakovost in konkurenčnost strokovnega kadra z vzpostavitvijo odgovornosti posameznih strokovnih kadrov pri delu v športu, povečanjem njihovih kompetenc, dostopnosti programov usposabljanja in izpopolnjevanja ter povečanju raznovrstnosti ponudbe in konkurenčnosti programov. Glede na to nacionalni program športa opredeljuje naslednje ukrepe:

1. Izboljšati kompetence strokovnega kadra, ki organizira in izpeljuje športne programe
2. Povečati dostopnost in konkurenčnost programov usposabljanja in izpopolnjevanja strokovnih kadrov v športu

6.3.2 Izobraževanje nadarjenih in vrhunskih športnikov

Humanost dela v športu se kaže tudi v skrbi za izobraževanje športnikov. Zagotavljanje enakih možnosti izobraževanja nadarjenih⁵⁰ in vrhunskih športnikov je pomembna dolžnost države. Večina slovenskega vrhunškega športa namreč ni sponzorsko zanimiva, stopnja izobrazbe pa je tesno povezana s socialnim statusom po koncu športne poti. Zato lahko nadarjenim in vrhunskim športnikom s prilagoditvami njihovih študijskih in športnih obveznosti damo možnost, da bodo po končani športni poti imeli svoj poklic in eksistenco, s tem pa se zmanjšujejo možnosti ene od stranpoti vrhunškega športa.

Pot do vrhunškega športnega dosežka je zelo dolga, zato je največkrat treba s sistematičnim delom začeti že zelo zgodaj. Zahteva mnoga odrekovanja in prilagajanja različnih obveznosti

⁵⁰ Med nadarjene športnike štejemo mlade športnike, ki jih športna stroka prepozna kot nadpovprečno sposobne, zavzete za športni trening in ustvarjalne pri svojem športnem udejstvovanju. Merilo nadarjenosti je najpogosteje športni dosežek.

športnika in njegove družine. Za vrhunski športni dosežek je običajno treba že v šolskem obdobju začeti s sistematičnim delom, v nekaterih športih pa celo prej (npr. športna gimnastika, drsanje). Le dobro usklajevanje obveznosti tako v šoli kot v športu lahko zagotovi uspešnost mladega športnika na obeh področjih. Upoštevanje drugačnosti športno nadarjenih šolarjev in iz tega izhajajočih posebnih potreb je eden ključnih elementov uspešne organizacije športnikovega pouka. S spodbujevalnimi ukrepi (športni oddelki v srednji šoli, športne šole nacionalnega pomena, štipendiranje dijakov in študentov nadarjenih in vrhunskih športnikov) in s sistemskimi rešitvami na zakonodajnem področju⁵¹ država skrbi za vse šolajoče se športnike.

Strateški cilji	<ul style="list-style-type: none"> – Obdržati število športnih oddelkov v gimnazijah in povečati kakovost njihovega dela – Ustanoviti 10 športnih oddelkov v drugih srednješolskih programih – Povečati višino štipendij za dijake in študente nadarjene in vrhunske športnike za 20% v primerjavi s sedanjimi plačnimi razmerji – Povečati število vrhunskih športnikov, ki zaključijo srednješolsko ali visokošolsko izobraževanje
Kazalniki	<ul style="list-style-type: none"> – Število športnih oddelkov v srednjih šolah – Število in višina vseh štipendij za dijake in študente nadarjene in vrhunske športnike – Število vrhunskih športnikov, ki zaključijo srednješolsko in visokošolsko izobraževanje

Slovenija ima primerljiva izhodišča za delo s športno nadarjenimi z razvitimi evropskimi državami⁵².

Šolska zakonodaja določa, da morajo šole poskrbeti za vzgojo in izobraževanje športno nadarjenih učencev. Stična točka šole in vrhunškega športa je kakovostna, strokovno vodena športna vzgoja nadarjenih otrok, zato je tem programom treba dati največjo vsebinsko, metodološko in materialno-finančno pod-

⁵¹ Šolska zakonodaja (Zakon o osnovni šoli, Zakon o gimnazijah, Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju, Zakon o visokem šolstvu), posebej Pravilnik o prilagajanju šolskih obveznosti v srednjih šolah.

⁵² Jurak, G., Kovač, M., Strel, J., Starc, G., Žagar, D., Cecić Erpić, S. Paulič, O. et al. (2005). *Športno nadarjeni otroci in mladina v slovenskem šolskem sistemu*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Povečati število in kakovost podpor usklajevanja šolskih / študijskih in športnih obveznosti nadarjenih in vrhunskih športnikov	Financiranje športnih oddelkov v srednjih šolah	2011-2020		⇒ MŠŠ šolstvo
	Soinanciranje štipendiranja dijakov in študentov nadarjenih in vrhunskih športnikov	2011-2020	2011: 450.000 € 2012-2020: 10% letna rast	⇒ FŠO 50% ⇒ MŠŠ šport 50%
	Štipendije za izobraževanje vrhunskih športnikov po zaključku športne kariere	2011-2020	2011: 50.000 € 2012-2020: 10% letna rast	⇒ FŠO 50% ⇒ MŠŠ šport 50%
	Opredelitev pravil o načinu opravljanja študijskih obveznosti in pogojev za prehod v višji letnik za študente športnike v statutih vseh slovenskih univerz	2011		⇒ Univerze ⇒ FŠ ⇒ OKS
	Razvoj tutorskega sistema za športnike na univerzah	2011-2012		⇒ Univerze ⇒ OKS
	Priprava študijskih pomoči za individualizacijo študija vrhunskih športnikov	2011-2020		⇒ Univerze ⇒ OKS

poro. Izobraževalni program (npr. športni oddelki) je v pristojnosti šolstva, medtem ko bi naj letni program športa zagotovil ustrezne razvojne pogoje in podpore (spremljanje pripravljenosti teh športnikov in materialni pogoji za to, štipendije ipd.).

Različni modeli usklajevanja učnih obveznosti in športne poti⁵³ mladim športnikom omogočajo bolj enakopravne možnosti izobraževanja v osnovni in srednji šoli, medtem ko na področju visokošolskega izobraževanja v preteklosti še nismo vzpostavili ustreznih praks. Nacionalni program športa na tem področju zato opredeljuje naslednji ukrep⁵⁴.

1. Povečati število in kakovost podpor usklajevanja šolskih / študijskih in športnih obveznosti nadarjenih in vrhunskih športnikov

⁵³ Status športnika v osnovni šoli in status dijaka perspektivnega ali vrhunškega športnika (individualno prilagajanje učnih obveznosti), športni oddelki v srednjih šolah (manjše število dijakov v oddelku, pomoč pedagoškega in športnega koordinatorja pri usklajevanju obveznosti, dodatni pouk – individualna pomoč, prilagojene učne metode in učne oblike, napovedano spraševanje, prilagoditev urnika, prilagojenost nekaterih vsebin potrebam športne vadbe – del treninga v šoli, možnost večje odsotnosti od pouka, pogojno napredovanje, opravljanje izpitov do konca šolskega leta, podaljšanje statusa dijaka za dve leti, možnost večkratnega obiskovanja istega letnika, možnost vpisa v maturitetni tečaj, možnost bivanja v domu in individualna učna pomoč v prostem času pri oddelkih domskega tipa).

⁵⁴ Ukrepi zaboljšanje kakovosti izobraževanja strokovnjakov, ki delajo s temi športniki, so navedeni v poglavju Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov v športu.

6.3.3 Založništvo v športu

Vsaka izdana strokovna in znanstvena knjiga ali revija s področja športa v slovenskem jeziku je za slovenski šport velikega pomena, saj je naše jezikovno področje ozko, zaradi rasti celotnega športa v Sloveniji pa potrebe po strokovnih športnih publikacijah naraščajo. Hkrati se s tem razvija slovensko športno izrazoslovje, ki je temelj vsakega strokovnega in znanstveno raziskovalnega dela. Javni interes predstavljajo zlasti športne publikacije z razlagalno vlogo⁵⁵. Ta jim omogoča razlaganje dogodkov in informacij, tako da si občinstvo oblikuje mnenje o določenem pojavu na področju športa.

Strateška cilja	<ul style="list-style-type: none"> – Ohranitev letnega obsega novo izdane športne strokovne in znanstvene literature – Povečanje kakovosti izdane športne strokovne in znanstvene literature
Kazalniki	<ul style="list-style-type: none"> – Število izdanih strokovnih in znanstvenih periodičnih publikacij s področja športa – Obseg revij širokega dosega s strokovnimi vsebinami športa – Število neperiodične strokovne in znanstvene športne literature (knjige, učbeniki, DVD, CD, računalniški programi idr.).

⁵⁵ Po komunikološki teoriji imajo množični mediji poleg razlagalne še informacijsko, socializacijsko, zabavno in mobilizacijsko vlogo.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Strateška partnerstva z vidika dosega ciljnih skupin	Sklepanje partnerskih dogovorov o založništvu ustreznih športnih publikacij z uveljavljenimi domačimi založniki	2011-2020		⇒ FŠO ⇒ OKS
	Sklepanje partnerskih dogovorov o založništvu športnih vsebin z založniki domačij revij širokega dosega	2011-2020		⇒ FŠO ⇒ OKS
Povečanje dostopnosti periodične in monografske literature s področja športa	Spodbujanje izdajanja prosto dostopnih športnih strokovnih in znanstvenih revij na spletu	2011-2020	2012-2020: 20.000 € letno	⇒ FŠO 70% ⇒ MŠŠ šport 20% ⇒ ARRS 10%
	Zniževanje cen strokovnih in znanstvenih publikacij s področja športa z njihovim javnim sofinanciranjem	2011-2020	2012-2020: 100.000 € letno	⇒ Lokalne skupnosti 20% ⇒ FŠO 60% ⇒ MŠŠ šport 20%
	Preoblikovanje revije Šport mladih tako, da bo namenjena različnim ciljnim skupinam otrok in mladine ter zagotoviti njeno redno izhajanje v tiskani in elektronski različici	2011-2020	2011-2020: 100.000 € letno	⇒ MŠŠ šport 70% ⇒ FŠO 30%
	Sofinanciranje strokovne literature s področja športa invalidov na invalidom ustreznih medijih	2011-2020	2012-2020: 10.000 € letno	⇒ FIHO 50% ⇒ FŠO 50%
	Sofinanciranje publikacij, ki so podpora usposabljanju strokovnih delavcev v športu	2011-2020	2012-2020: 100.000 € letno	⇒ ESS 100%
Povečanje kakovosti strokovnih in znanstvenih besedil in oblikovanja publikacij s področja športa	Oblikovanje kakovostnega recenzentskega odbora za založništvo v športu	2011		⇒ Strokovni svet za šport ⇒ FŠO
	Oblikovanje meril javnih financerjev za spodbujanje založništva publikacij z večjo kakovostjo besedil in oblikovanjem	2011		⇒ FŠO ⇒ Lokalne skupnosti ⇒ MŠŠ šport

Skladno s tem se skozi letne programe športa na različnih medijih (tiskane različice, e-različice) sofinancira naslednjo periodično in monografsko literaturo ter promocijske publikacije, ki podpirajo kakovost dela v športu in spodbujajo prebivalstvo k razumevanju športa in njegovih učinkov.

Periodična literatura:

- strokovne revije za teoretična in praktična vprašanja športne vzgoje, športnega treniranja in športne rekreacije in deli revij s tovrstno tematiko,
- znanstvene revije s področja športa,
- zborniki strokovnih in znanstvenih posvetov.

Monografska literatura:

- temeljna strokovna dela iz osnovnih in mejnih področij športa,
- strokovna in znanstvena dela s področja športne vzgoje, športnega treniranja in športne rekreacije,
- učbenike in gradiva za potrebe usposabljanja, izobraževanja in izpopolnjevanja strokovnih kadrov.

Promocijske publikacije, namenjene ozaveščanju in spodbujanju za dejavno vključevanje prebivalstva v šport.

Kakovost športnega založništva bomo ob enakem obsegu kot do sedaj dosegli z naslednjimi ukrepi⁵⁶:

1. Strateška partnerstva z vidika dosega ciljnih skupin
2. Povečanje dostopnosti periodične in monografske literature s področja športa
3. Povečanje kakovosti strokovnih in znanstvenih besedil in oblikovanja publikacij s področja športa

6.3.4 Znanstveno-raziskovalna dejavnost v športu

Namen znanstveno-raziskovalne dejavnosti v športu je prek temeljnih raziskav pridobivati osnovna znanja o kineziologiji⁵⁷, predvsem pa prek uporabnih in razvojnih raziskav s področja športa prenašati raziskovalne izsledke v športne prakse.

Raziskovalne projekte, ki jih sofinancira Agencija za raziskovalno dejavnost v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju: ARRS),

⁵⁶ Ukrepi so predstavljeni v viru pod sprotno opombo št. 5.

⁵⁷ Kineziologija – znanstvena veda o gibanju človeškega telesa.

se lahko sofinancira iz nacionalnega programa športa, če te raziskave zagotavljajo ustrezen prenos znanstvenih spoznanj v športne prakse, ali če gre za raziskave, pri katerih je zagotovljen sorazmerni delež drugih financiranj in prenos znanstvenih izsledkov v prakso. Nosilci znanstveno raziskovalne dejavnosti so raziskovalne institucije v sodelovanju s civilno športno sfero ali gospodarstvom. Ti opredelijo interes z vidika prenosa znanstvenih izsledkov v športne prakse.

Strateška cilja	<ul style="list-style-type: none"> – Zagotovitev 30 FTE raziskovalne dejavnosti v športu letno – Povečanje obsega aplikativnih raziskav na področju športa
Kazalniki	<ul style="list-style-type: none"> – Obseg FTE znanstveno raziskovalne dejavnosti v športu – Obseg FTE znanstveno raziskovalne dejavnosti v športu, financirane iz nacionalnega programa športa – Delež FTE znanstveno raziskovalne dejavnosti v športu glede na celotno znanstveno raziskovalno dejavnost v Sloveniji

Slovenija uresničuje Lizbonsko strategijo, ki daje znanju in ustvarjalnosti vlogo glavnega gibalca rasti in zaposlovanja. Ker smo nosilci in merilo razvoja ljudi, mora razvoj družbe izboljšati možnosti vsakega človeka za dolgo, zdravo in kakovostno življenje ob spoštovanju načel trajnostnega razvoja. Šport s svojimi značilnostmi izpolnjuje ta merila, vendar mu v preteklem desetletju znotraj nacionalne raziskovalne strategije financiranja ni bil dan temu primeren položaj⁵⁸. Zato sta strateška cilja vezana na deklarativno družbeno prepoznavnost kineziologije kot izrazito interdisciplinarne znanosti, ki je pomemben del prednostnega raziskovalnega področja »zdravje in znanost o življenju« znotraj naravoslovja, in več raziskovalnih področij znotraj družboslovja in humanistike⁵⁸ ter na boljši praktični izkoristek raziskovanja. Skladno s tem nacionalni program opredeljuje naslednja ukrepa:

1. Ustrezna umestitev kineziologije znotraj nacionalne raziskovalne dejavnosti
2. Opredelitev smiselnih ciljno-raziskovalnih projektov za vse pojavne oblike športa

⁵⁸ Resolucija o nacionalnem raziskovalnem in razvojnem programu za obdobje 2006-2010, Uradni list RS, št. 3/06.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Ustrezna umestitev kineziologije znotraj nacionalne raziskovalne dejavnosti	Umestitev kineziologije kot nacionalno strateško pomembnega interdisciplinarnega raziskovalnega področja	2011		⇒ ARRS
	Povečanje obsega sofinanciranja raziskovanja kineziologije s strani ARRS	2011-2020		⇒ ARRS
Opredelitev smiselnih ciljno-raziskovalnih projektov za vse pojavne oblike športa	Povezava raziskovalnih institucij s športno prakso pri opredeljevanju izhodišč praktičnega raziskovanja in vrednotenju tovrstnega raziskovanja	2011-2019		⇒ Raziskovalne institucije ⇒ OKS, NŠZ ⇒ Gospodarske družbe
	Izpeljava ciljno raziskovalnih projektov za vse pojavne oblike športa	2011-2020	2011: 300.000 € 2012-2020: letna rast za 10%	⇒ MŠŠ šport 50% ⇒ FŠO 50%

6.3.5 Spremljanje pripravljenosti športnikov in svetovanje o športni vadbi

Ugotavljanje in spremljanje pripravljenosti športnikov na vseh ravneh (vrhunski, nadarjeni, rekreativni športniki) ter svetovanje staršem otrok predstavlja osnovo strokovnega načrtnega dela v športu. Pri nadarjenih in vrhunskih športnikih pomeni humanizacijo pri delu s športniki in temelj njihove tekmovalne uspešnosti; pri otrocih z razvojnimi težavami pa učinkovito pomoč pri njihovem celostnem razvoju.

To področje nacionalnega programa športa obsega naslednje naloge.

- Ugotavljanje ravni treniranosti športnikov in spremljanje njihovega razvoja
- Razvijanje sistema priprave športnikov in svetovanje pri načrtovanju in izvedbi treninga
- Razvijanje novih metod treninga in novih merilnih postopkov
- Svetovanje pri vključevanju otrok v različne športne vadbe

- Svetovanje staršem otrok s težavami v razvoju
- Spremljanje in vrednotenje psihosomatičnega stanja športnih rekreativcev
- Prenos strokovnih informacij v športno prakso

Spremljanje nekaterih kazalnikov pripravljenosti športnikov je mogoče izvajati med treningom s preprosto merilno opremo, spremljanje drugih pa je mogoče z bolj zahtevno tehnologijo,

Strateška cilja	<ul style="list-style-type: none"> - Povečanje uporabe diagnostike v športu za 20 odstotkov - Zboljšanje vrednotenja procesov športne vadbe
Kazalniki	<ul style="list-style-type: none"> - Število športnikov v nacionalnem programu spremljanja pripravljenosti - Število meritev v nacionalnem programu spremljanja pripravljenosti - Število svetovanj za vključevanje otrok v šport - Število vrednotenj psihosomatičnega stanja športnih rekreativcev - Število poškodb športnikov

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Nacionalni program spremljanja pripravljenosti športnikov	Opredelitev nacionalnega programa spremljanja pripravljenosti športnikov (vključujoč dijake športnih oddelkov, posebne projekte, vezane na Ol idr.)	2011-2020		⇒ OKS ⇒ NPŠZ
	Ugotavljanje ravni treniranosti vrhunskih in nadarjenih športnikov in svetovanje pri treningu	2011-2020	2011: 500.000 € 2012-2020: 5% letna rast	⇒ FŠO 50% ⇒ MŠŠ šport 50%
	Celostna obravnava športnikov v povezavi s sistemom zdravstvenega varstva (usmerjeni obdobjni preventivni zdravstveni pregledi)	2011-2020		⇒ OKS ⇒ Centri medicine športa
	Vzpostavitev zbirke podatkov o meritvah športnikov	2011-2020	2011: 100.000 €	⇒ FŠO 50% ⇒ MŠŠ šport 50%
Spremljanje pripravljenosti športnikov na lokalni ravni	Usposabljanje trenerjev za delo s prenosno diagnostično opremo	2011-2020		⇒ FŠ
	Ugotavljanje ravni treniranosti športnikov na lokalni ravni in svetovanje pri treningu	2011-2020	2011: 100.000 € 2012-2020: 10% letna rast	⇒ Lokalne skupnosti 100%
Razvoj diagnostike v športu in vrednotenja rezultatov meritev	Nabava in razvoj opreme za diagnostiko v športu	2011-2020	2011: 600.000 € 2012-2020: 5% letna rast	⇒ FŠO 40% ⇒ MŠŠ šport 40% ⇒ ARRS 20%
	Razvoj novih metod treninga in novih merilnih postopkov	2011-2020	2011: 50.000 € 2012-2020: 5% letna rast	⇒ FŠO 50% ⇒ MŠŠ šport 50%
Spremljanje pripravljenosti rekreativnih športnikov	Vzpostavitev strateških povezav z večjimi ponudniki športno rekreativnih programov za informiranje in promocijo spremljanja pripravljenosti rekreativnih športnikov	2011-2020		⇒ FŠ ⇒ OKS ⇒ Večji ponudniki športno rekreativnih programov
	Vzpostavitev ustrezne cenovno dostopne ponudbe spremljanja pripravljenosti rekreativnih športnikov	2011-2020		⇒ FŠ ⇒ ZRS KP
Svetovanje pri vključevanju otrok v šport	Sofinanciranje svetovanja o gibalnem in telesnem razvoju otrok in njihovem vključevanju v šport zunaj šole	2011-2020	2011: 20.000 € 2012-2020: 20% letna rast	⇒ Lokalne skupnosti 100%
	Sofinanciranje svetovanja staršem otrok, ki imajo razvojne težave	2011-2020	2011: 20.000 € 2012-2020: 20% letna rast	⇒ Lokalne skupnosti 100%

ki zahteva posebej izobražen ali usposobljen kader in pogosto tudi posebej opremljen prostor (laboratorij)⁵⁹.

OKS-ZŠZ v sodelovanju z nacionalnimi panožnimi športnimi zvezami pripravi in sprejme nacionalni program spremljanja pripravljenosti športnikov za olimpijski cikel. Izvajalci programa morajo izpolnjevati zgoraj navedene zahteve za izvajanje tega programa, OKS-ZŠZ pa z njimi sklene dogovor za izvajanje nacionalnega programa spremljanja pripravljenosti športnikov. Na podlagi razpoložljivih sredstev OKS-ZŠZ opredeli letno izvajanje tega programa. Nacionalni program spremljanja pripravljenosti športnikov se oblikuje tako, da je izpostavljena celostna obravnava športnika; v ta namen se poveže s sistemom preventivnih zdravstvenih pregledov.

Na lokalni ravni spremljanje pripravljenosti nadarjenih športnikov usklajujejo občinske športne zveze v sodelovanju z nacionalnimi panožnimi športnimi zvezami. Za ta namen društva uporabljajo večinoma prenosno diagnostično opremo, ki si jo lahko sposodijo od izbranih izvajalcev spremljave.

Delovanje programa spremljanja pripravljenosti športnikov na nacionalni in lokalni ravni, vrednotenja psihosomatičnega statusa športnikov rekreativcev in svetovanja pri vključevanju otrok v šport zahteva razvoj ustreznih diagnostičnih postop-

kov in ustrezno opremo, zato nacionalni program športa obsega razvoj in nabavo tovrstne tehnologije.

Glede na navedeno nacionalni program športa na področju spremljanja pripravljenosti športnikov in svetovanje o športni vadbi obsega naslednje ukrepe:

1. Nacionalni program spremljanja pripravljenosti športnikov
2. Spremljanje pripravljenosti športnikov na lokalni ravni
3. Razvoj diagnostike v športu in vrednotenja rezultatov meritev
4. Spremljanje pripravljenosti rekreativnih športnikov
5. Svetovanje pri vključevanju otrok v šport

6.3.6 Zdravstveno varstvo športnikov

Telesne obremenitve, prisotne pri športni vadbi, zahtevajo zdravega športnika, pri čemer zdravje ni pojmovano le kot

Strateški cilji	– Poskrbeti za zdravje športnikov s povečanjem izvajanja preventivnih zdravstvenih pregledov za športnike in nadstandardno ravno zdravstvene nege in rehabilitacije za vrhunske športnike
Kazalnik	– Število letnih preventivnih zdravstvenih pregledov za registrirane športnike – Število usmerjenih obdobjnih preventivnih zdravstvenih pregledov za vrhunske športnike – Število nadstandardnih zdravstvenih zavarovanj za vrhunske športnike

⁵⁹ Takšni pogoji so bili s prepletanjem finančnih virov iz športa, znanosti in gospodarstva v največjem obsegu vzpostavljeni na Inštitutu za šport na Fakulteti za šport Univerze v Ljubljani, v manjšem obsegu pa tudi v Znanstveno raziskovalnem središču Koper na Univerzi na Primorskem.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Izvajanje preventivnih zdravstvenih pregledov za športnike	Standardizacija obsega in cene predhodnih zdravstvenih pregledov za registrirane športnike	2011		⇒ OKS
	Povezava letnih preventivnih zdravstvenih pregledov za kategorizirane športnike s sistemom šolskih in študijskih sistematičnih pregledov, sprejetje navodil in izvajanje preventivnih zdravstvenih pregledov športnikov	2011		⇒ OKS ⇒ ZZS ⇒ MZ ⇒ MŠŠ šport
	Odobritev dodatnega tima za medicino športa za opravljanje preventivnih zdravstvenih pregledov športnikov	2011		⇒ ZZS ⇒ MZ
	Vzpostavitev regijskih centrov medicine športa, ki imajo povezave s centri za kurativo - pridobitev sredstev in ustanovitev dodatnih centrov medicine športa v Ljubljani, Mariboru, Kopru, Novem mestu, Kranju, Murski Soboti, Novi Gorici in Slovenj Gradcu	2011-2016		⇒ OKS ⇒ ZZS ⇒ MZ ⇒ MŠŠ šport
	Opredelitev obsega usmerjenih obdobjnih zdravstvenih pregledov za vrhunske športnike; povezovanje s sistemom spremljanja pripravljenosti športnikov	2011		⇒ OKS ⇒ ZZS ⇒ MZ ⇒ MŠŠ šport
	Odobritev sredstev in izvajanje preventivnih zdravstvenih pregledov za športnike	2011-2020		⇒ ZZS ⇒ MZ
Nadstandardno zdravstveno zavarovanje vrhunskih športnikov	Izboljšave nadstandardnega zdravstvenega zavarovanja vrhunskih športnikov na podlagi analiz preteklega delovanja sistema	2011-2020		⇒ OKS ⇒ NPŠZ
	Informiranje športnikov o nadstandardnem zdravstvenem zavarovanju vrhunskih športnikov	2011-2020		⇒ OKS ⇒ NPŠZ
	Sofinanciranje nadstandardnega zdravstvenega zavarovanja vrhunskim športnikom	2011-2020	2011-2020: 60.000 € letno	⇒ MŠŠ šport 50% ⇒ FŠO 50%

odstopnost bolezni, temveč stanje telesne, duševne in socialne blaginje. Je rezultat dobrega telesnega stanja, pravilne prehrane, zdravega okolja, uspešnega obvladovanja stresa in odgovornosti za lastno zdravje⁶⁰.

Zdravstveno varstvo športnikov je rezultat zdravstvene politike in zmožnosti za njeno uresničevanje: pripravljenosti za vlaganje v zdravje športnikov, znanja, opremljenosti in organiziranosti zdravstva. Cilj zdravstvenega varstva športnikov je čim boljše zdravje športnika kot posameznika in družbe kot celote. Enako kot zdravstveno varstvo nasploh zajema zdravstvene in druge ukrepe za:

- krepitev zdravja športnikov
- preprečevanje bolezni, poškodb in okvar športnikov
- zgodnje odkrivanje bolezni
- zdravljenje
- zdravstveno nego
- rehabilitacijo.
- Zdravstveno varstvo športnikov je vpeto v sistem splošnega zdravstvenega varstva, zato ga glede na organiziranost delimo na:
  - primarno raven: osnovno zdravstveno dejavnost (šolska medicina, medicina dela prometa in športa, specialistična dejavnost, nujna medicinska pomoč, laboratorij, rentgen, fizikalna medicina in rehabilitacija)
  - sekundarno raven: bolnišnica
  - terciarno raven: klinika.

Na primarni ravni ima najpomembnejšo vlogo medicina športa, ki s svojo preventivno usmerjenostjo in organizirano večpodročno naravnostjo izvaja vse naloge dejavnega zdravstvenega varstva v športu.

Preventivni zdravstveni pregledi športnikov se opravljajo zato, da zagotovimo, da se s športom ukvarjajo tisti, ki jim zdravstveni status to omogoča. S tem varujemo zdravje športnikov, ugotovimo pravilne usmeritve treninga, preprečujemo bolezni, poškodbe in okvare ter invalidnosti športnikov z vsemi posledicami. Nacionalni program športa zato vključuje predhodne preventivne zdravstvene preglede za vse registrirane športnike, letne preventivne zdravstvene preglede za vse kategorizirane športnike ter usmerjene obdobje preventivne zdravstvene preglede za vse vrhunske športnike (npr. udeleženci olimpijskih iger ipd.).

Nacionalne panožne športne zveze napotijo vse športnike, ki se želijo vključiti v njihove tekmovalne sisteme, na predhodne preventivne zdravstvene preglede. S tem pregledom pooblaščen zdravnik ugotovi možna tveganja, ki so povezana z izbrano športno dejavnostjo športnika. Z njimi seznanjeni otrokove oz. mladostnikove zakonite zastopnike. Ti pregledi so za športnike samoplačniški, storitev pa je po obsegu in ceni standardizirana.

Letne preventivne zdravstvene preglede je potrebno smiselno povezati s sistemom šolskih in študijskih sistematičnih pregledov, usmerjene obdobje preventivne zdravstvene preglede pa z nacionalnim programom meritev športnikov. Letni preventivni zdravstveni pregledi kategoriziranih športnikov in

usmerjeni obdobje preventivni zdravstveni pregledi so finančno kriti iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Zagotavljanje ustreznega zdravstvenega varstva zahteva ustrezno strokovno izobražen, usposobljen in licenciran kader, od trenerjev, zdravnikov, fizioterapevtov, maserjev, do psihologov.

Zdravstveno varstvo športnikov na sekundarni in terciarni ravni (kurativa) se rešuje v okviru izbirnega nadstandardnega zdravstvenega zavarovanja športnikov, ki omogoča kritje nujnih zdravstvenih storitev brez čakalnih vrst (operativne posege, diagnostiko, zdravila, protetiko ipd.). Sredstva za nadstandardno zavarovanje vrhunskih športnikov se zagotovijo iz letnega programa športa in prispevkov športnikov oz. njihov panožnih zvez. Drugi športniki si lahko to zavarovanje vplačajo sami.

Nacionalni program športa tako vključuje naslednja ukrepa⁶¹:

- Izvajanje preventivnih zdravstvenih pregledov za športnike (predhodnih za registrirane športnike, letnih za kategorizirane športnike in usmerjenih obdobje za vrhunske športnike)
- Nadstandardno zdravstveno zavarovanje vrhunskih športnikov

6.3.7 Informacijsko-komunikacijska tehnologija na področju športa

Šport je pomemben del prostočasne industrije, kjer razvoj narekuje informacijsko-komunikacijska tehnologija (IKT). V preteklem desetletju je šport nekoliko izgubil svoj tržni delež v industriji prostega časa⁶², pomemben razlog pa predstavlja prav uporaba IKT.

Digitalizacija, t.j. digitalne vsebine, digitalne storitve in javna dostopnost v vseh pojavnih oblikah elektronskih medijev na področju športa niso pomembne le za trženje športa in z njim povezanih področij prostočasne industrije in turističnega gospodarstva, temveč pomenijo tudi osnovo za neposredno uporabo digitalnih športnih vsebin v procesih izobraževanja, usposabljanja, vseživljenjskega učenja in raziskovanja v športu.

Strateški cilji	– <i>S pomočjo uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije v športu povečati konkurenčnost športa na trgu prostočasne industrije</i>
Kazalniki	– Obseg informacij o ponudbi na področju športa – Število vzpostavljenih novih sodobnih poti z IKT do storitev in blaga na področju športa – Število z IKT podprtih medorganizacijskih poslovnih procesov

Javni interes na področju e-športa⁶³ zajema razvoj izvernih in prevedenih računalniških orodij, široko dostopnost digitalnih športnih vsebin kot osnove za prepoznavnost Slovenije v svetu, vse s ciljem ustvarjanja dodane vrednosti na področju športa in z njo povezanih industrij, ter prispevek k ustvarjalnosti za večjo kakovost življenja. Prestrukturiranje in povečanje konkurenčnosti ter učinkovitosti javnih in zasebnih športnih organizacij bo lažje doseči, če bodo le-te prevzele vlogo no-

⁶¹ Strokovno izpopolnjevanje in licenciranje kadra, ki skrbi za zdravstveno varstvo športnikov, je zajeto v poglavju Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih delavcev v športu.

⁶² Bednarik, J., Kolar, E., Jurak, G. (2010). Analysis of the sports services market in Slovenia. *Kinesiology*, 42(1).

⁶³ Z IKT podprti poslovni procesi športnih organizacij.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Povečati dostopnost informacij o vseh pojavnih oblikah športa	Prenova oz. vzpostavitev nove IKT podpore za vodenje razvidov na področju športa, ki jih opredeljuje zakonodaja s področja športa; Razvidi predstavljajo platformo, ki bo povezljiva z obstoječimi in novimi programskimi orodji organizacij na področju športa	2011-2020	2011: 350.000 € (tipski projekt in izgradnja) 2012-2020: 30.000 € (vzdrževanje)	⇒ MŠŠ šport 100%
	Sofinanciranje spletnih in mobilnih servisov za publiciranje informacij (kdo, kaj, kje, kdaj) o vseh pojavnih oblikah športa, izdelave spletnih in mobilnih vsebin (kako, zakaj) za podporo učenju na področju športa in razvoja spletnih in mobilnih servisov za naročanje ter nakup storitev v vseh pojavnih oblikah športa	2011-2020	2011: 600.000 € (tipski projekt in izgradnja) 2012-2020: 60.000 € letno (vzdrževanje)	⇒ MŠŠ šport 70% ⇒ FŠO 30%
Z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije v športnih organizacijah izboljšati kakovost poslovanja in podporo odločanju	Sofinanciranje razvoja in nakupa poslovnih aplikacij za podporo kakovostnejšemu poslovodenju športnih organizacij (povezava z izvajanjem usposabljanja strokovnih in organizacijskih kadrov; ravnanje z ljudmi, učinkovito upravljanje športnih objektov idr.)	2011-2020	2011: 500.000 € (razvoj in nakup) 2012-2020: 50.000 € letno (vzdrževanje)	⇒ MŠŠ šport 50% ⇒ FŠO 30% ⇒ Lokalne skupnosti 20%
	Izdelava modela za izdelavo tipiziranih poročil za podporo odločanju in obveščanju javnosti o izvajanju nacionalnega programa športa in poročil na zahtevo za podporo odločanju in izvajanju stalnih ter občasnih raziskav	2011-2020	2011: 50.000 € (tipski projekt) 2012-2020: 20.000 € letno	⇒ MŠŠ šport 70% ⇒ FŠO 30%

silcev e-športa. Za prestrukturiranje pa so potrebna začetna vlaganja v IKT. Tako bo Slovenija tudi izpolnila naloge, ki nam jih zastavlja Evropska unija⁶⁴.

V preteklem desetletju je bila do leta 2005 na področju informatike v športu vzpostavljena infrastruktura, ki bi lahko še danes pomembno prispevala k večji konkurenčnosti športa na področju pristočne industrije. Nesistemske odločitve v letu 2006 so usmerile razvoj informacijskega sistema v smer, ki se je izkazala za napačno⁵. Glede na pretekle izkušnje in trenutno stanje informacijske infrastrukture nacionalni program športa opredeljuje naslednja ukrepa:

1. Povečati dostopnost informacij o vseh pojavnih oblikah športa
2. Z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije v športnih organizacijah izboljšati kakovost poslovanja in podporo odločanju

⁶⁴ Bela knjiga o športu – SEC(2007) 936; EU Strategija i2010 – Evropska informacijska družba 2010

6.3.8 Mednarodna dejavnost v športu

Šport je vse pomembnejši globalni pojav, zato je mednarodna dejavnost v športu vsakdanja nujnost nacionalnih in drugih športnih organizacij. Pomembna je zaradi sodelovanja in povezovanja pri reševanju mednarodnih vprašanj športa, prenosu nacionalnih praks in organizaciji mednarodnih športnih dogodkov. Vključevanje naših strokovnjakov v mednarodne športne organizacije povečuje vpliv in pomen slovenskega strokovnega znanja v širšem mednarodnem prostoru.

Strateški cilj	– Ohranitev obstoječega števila in kakovosti mednarodnega sodelovanja v športu
Kazalnika	– Število mednarodnih povezav v športu – Število slovenskih predstavnikov v vodstvenih strukturah mednarodnih športnih organizacij

Mednarodna dejavnost v športu obsega sodelovanje s Sloveniji v zamejstvu, na začasnem delu v tujini, sosednjimi državami ter drugimi državami na podlagi podpisanih meddržavnih protokolov, sodelovanje nacionalnih športnih zvez z zvezami

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Podpora mednarodnemu sodelovanju v športu	Sodelovanje s Slovenci v zamejstvu na področju športa	2011-2020		⇒ Vlada RS
	Sodelovanje v vladnih	2011-2020		⇒ Vlada RS
	Dopolnitev meril za sofinanciranje dejavnosti športnih organizacij glede na njihovo mednarodno dejavnost	2011		⇒ MŠŠ šport
	Sodelovanje slovenskih predstavnikov v mednarodnih športnih organizacijah	2011-2020		⇒ OKS ⇒ NPŠZ

drugih držav ter mednarodnimi športnimi zvezami ter sodelovanje z drugimi nevladnimi in vladnimi mednarodnimi organizacijami.

Vse dejavnosti mednarodnega sodelovanja države se financirajo iz proračunskih postavk protokola, mednarodno sodelovanje nacionalnih panožnih športnih zvez pa iz sredstev za njihovo delovanje in njihovih lastnih sredstev. Mednarodna dejavnost v športu bo podprta z naslednjim ukrepom:

1. Podpora mednarodnemu sodelovanju v športu

6.3.9 Javno obveščanje o športu

Množični mediji so ključni element množičnega komuniciranja. Zaradi svojega velikega vpliva in pomena za rast športne kulture prebivalstva je pomembna zlasti njihova razlagalna vloga. Udejanjanje te vloge lahko država uveljavi pri javnih medijih, zlasti javni televiziji in radiu.

Strateški cilj	– Vzpostaviti redno uravnoteženo obveščanje o športu na javni televiziji in radiu
Kazalniki	– Obseg obveščanja o športu na javni televiziji in radiu – Kakovost prispevkov o športu na javni televiziji in radiu – Obseg izvedenih promocijskih dejavnosti

Vprašanja, ki zadevajo odnos medijev (zlasti televizije) do športa, so postala zelo pomembna, saj so pravice televizije primarni vir prihodka za profesionalni šport v Evropi⁶⁵. Nasprotno so pravice športnih medijev pomemben vsebinski vir za številne medije. Tako je nastal vzajemni krog med profesionalnim športom, mediji in sponzorji. Posledica je izkrivljena medijska podoba športa, saj mediji javnosti zrcalijo večinoma komercialni del športa⁶⁶. Več medijske pozornosti je treba nameniti

⁶⁵ Montel, J., Weelbroeck-Rocha, E. (2010). *The different funding models for grassroots sports in the EU*. Brussels: Amnyos & Eurostrategies.

⁶⁶ Nekatere evropske države so zato uvedle mehanizme solidarnosti, kot je npr. delež od TV pravic za športne prenose, ki je namenjen za športno izobraževalne vsebine. V Sloveniji so izdatki za TV pravice zelo nizki, zato takšni mehanizmi niso izvedljivi.

športu otrok in mladine ter športni rekreaciji in drugim dejavnikom zdravega načina življenja, saj lahko s tem povečamo ozaveščenost ljudi o pomembnosti zdravega načina življenja in posledično tudi število športno dejavnih. Zaradi tega bosta na področju javnega obveščanja o športu izvedena naslednja ukrepa:

1. Uravnotežen prikaz športa na javni televiziji in radiu
2. Nacionalna kampanja za spodbujanje rednega ukvarjanja s športom, več gibanja in zdravega prehranjevanja

6.4 Delovanje športnih organizacij

Temelj evropskega modela športa zunaj šolskega sistema predstavljajo športna društva. Društva so interesna, prostovoljna združenja državljanov, v katerih le-ti v veliki meri s prostovoljnim delom uveljavljajo skupne interese. Predstavljajo osnovo vrhunskega in kakovostnega športa, poleg tega pa so zelo pomemben izvajalec športnih interesnih programov za otroke in mladino ter družino. Z izboljšanjem programov športnih društev in povečevanjem njihovega števila želimo povečati število članov društev in s tem število športno dejavnih prebivalcev, njihovo športno ozaveščenost, obseg strokovno izvedenega prostovoljnega dela v športu in pripadnost posameznika športu. Delovanje društev in njihovih zvez predstavlja javni interes, zato država spodbuja in materialno podpira društveno dejavnost.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Uravnotežen prikaz športa na javni televiziji in radiu	Produkcija in predvajanje rednih tedenskih izobraževalnih oddaj o športu mladih in športni rekreaciji na radiu in televiziji Slovenija	2011-2020		⇒ RTV SLO
	Izdelava oglasov o pomenu športne dejavnosti	2011-2020	2011-2020: 40.000 € letno	⇒ MŠŠ šport 50% ⇒ FŠO 50%
	Predvajanje oglasov o pomenu športne dejavnosti	2011-2020		⇒ RTV SLO
	Informiranje o dejavnostih nepridobitnih športnih organizacij	2011-2020		⇒ RTV SLO
	Prenos nacionalnih športnih prireditev (športnik leta, Bloudkove nagrade, športni prostovoljec leta, velike mednarodne športne prireditve v Sloveniji) na javni televiziji	2011-2020		⇒ RTV SLO
Nacionalna kampanja za spodbujanje rednega ukvarjanja s športom, več gibanja in zdravega prehranjevanja	Oblikovanje in izvajanje obsežne medijske kampanje za spodbujanje rednega ukvarjanja s športom, več gibanja in zdravega prehranjevanja	2011-2020	2011: 2 mio € 2012-2020: letna rast za 5 %	⇒ MŠŠ šolstvo 25% ⇒ MŠŠ šport 25% ⇒ MZ 25% ⇒ FŠO 25%

6.4.1 Delovanje športnih društev in njihovih zvez ter delovanje javnih zavodov, povezanih s športom

Športna društva se kot osnovne športne organizacije združujejo na lokalni ravni v občinske športne zveze, na nacionalni ravni pa v nacionalne športne zveze⁶⁷. Občinske in nacionalne športne zveze ter druga športna združenja so združena v reprezentativno slovensko krovno športno organizacijo: Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez. Na lokalni in državni ravni nepridobitno v športu delujejo tudi javni zavodi, povezani s športom. Za osnovno delovanje teh nepridobitnih športnih organizacij, t.j. športnih društev in njihovih zvez ter javnih zavodov, povezanih s športom, se iz letnega programa športa zagotovijo sredstva za kritje osnovnih materialnih stroškov in dohodkov zaposlenih.

Z zagotovitvijo osnovnega delovanja nepridobitnih športnih organizacij bomo ohranili osnovno organizacijsko infrastrukturo športa zunaj izobraževalnega sistema. Analize kažejo na povečevanje števila športnih društev v preteklem

⁶⁷ Trenutno še nimamo organiziranosti športa na ravni pokrajin.

desetletju⁶⁸, ki pa se ni odražalo v javno-finančni podpori, ugodnem davčnem okolju ali podpori prostovoljnega dela, kot eni od pomembnih značilnosti društvenega delovanja. Glede na to nacionalni program opredeljuje naslednji ukrep⁶⁹:

Strateški cilj	– Zagotovitev osnovnega delovanja nepridobitnih športnih organizacij
Kazalniki	– Število športnih društev in njihovih zvez – Obseg javnih sredstev za delovanje športnih društev in njihovih zvez – Obseg javnih sredstev za delovanje zavodov, povezanih s športom

1. Zagotavljanje osnovnega delovanja nepridobitnih športnih organizacij

⁶⁸ V letu 2008 smo imeli v Sloveniji 6.115 športnih društev. Njihov delež v strukturi športnih organizacij znaša 82% in sicer vztrajno pada, zlasti na račun rasti zasebnega sektorja (vir: Kolar, E., Jurak, G. (ur.) (2010). *Analiza Nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji 2000 – 2010*. Ljubljana: Fakulteta za šport).

⁶⁹ Spodbujanje prostovoljnega dela strokovno usposobljenega kadra v športnih društvih je predstavljeno že v poglavju Prostovoljno delo, davčne spodbude za delovanje športnih društev pa v poglavju Davčne spodbude za šport.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Zagotavljanje osnovnega delovanja nepridobitnih športnih organizacij	Sofinanciranje delovanja športnih društev, občinskih in drugih športnih zvez na lokalni ravni	2011-2020	2011-2020: 4,5 mio € letno	⇒ Lokalne skupnosti 100 %
	Sofinanciranje delovanja javnih zavodov, povezanih s športom, na lokalni ravni	2011-2020	2011-2020: 3,5 mio € letno	⇒ Lokalne skupnosti 100 %
	Skozi merila na lokalni ravni zagotovitev prostorskih pogojev za izvajanje programov društev na občinskih objektih	2011-2020		⇒ Lokalne skupnosti 100
	Sofinanciranje delovanja nacionalnih panožnih športnih zvez, OKS-ZŠZ, drugih športnih zvez in javnih zavodov, povezanih s športom, na državni ravni	2011-2020	2011: 1,5 mio € 2012-2020: 5% letna rast	⇒ MŠŠ šport 100%

6.4.2 Prostovoljno delo v športu

Prostovoljno delo je prostovoljna dejavnost, ki ni plačana ali pa zanjo prostovoljec prejme le povračilo stroškov. Prostovoljno delo je zelo pomemben vir delovanja slovenskega in evropskega športa zunaj izobraževalnega sistema⁷⁰. Kljub temu, da prostovoljci delujejo brezplačno, pa mora biti njihovo delo čim bolj strokovno.

Strateški cilj	– Ohranitev obsega prostovoljnega dela ob povečanju kakovosti dela prostovoljcev
Kazalnika	– Obseg prostovoljnega dela na 100 članov – Število strokovno usposobljenih prostovoljcev

⁷⁰ Povprečni prostovoljec v slovenskem športu opravi 4 ure prostovoljnega dela tedensko, kar je primerljivo z evropskim povprečjem. Ocenjena ekonomska moč prostovoljnega dela v slovenskem športu predstavlja 0,311% BDP (vir: Jurak, G., Bednarik, J. (2006). Economic strength of voluntary work in non-governmental sports organisations in Slovenia. V *Abstract book of 11th World sport for all congress. Physical activity: benefits and challenges*. Havana: Cuban Olympic Committee.).

Poleg gospodarske moči na delež prostovoljcev vpliva tradicija takega dela, ki se zrcali skozi vrednote družbe. Skladno s tem bomo zagotovili sistemske pogoje za družbeno priznanje prostovoljnega dela in dvignili raven kompetentnosti prostovoljcev. To bomo dosegli z izboljšanje kompetenc prostovoljcev v športu⁷¹, davčnimi spodbudami za prostovoljno delo v športu⁷² in naslednjima ukrepoma:

1. Promocija prostovoljnega dela v športu⁷³
2. Izboljšanje ravnanja s prostovoljci v športnih društvih

⁷¹ Usposabljanje prostovoljcev je vključeno v poglavju Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov v športu.

⁷² Predstavljeno v poglavju Davčne spodbude za šport.

⁷³ Dejavnosti tega ukrepa so predstavljene v; Jurak, G., Bednarik, J., Tušak, M. (2007). Vodenje prostovoljcev v nevladnih športnih organizacijah v Sloveniji. V: Jurak, G. (ur.). *Nekateri kazalniki uspešnosti športnih organizacij v Sloveniji*, pp. 151-166. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Inštitut za kineziološke raziskave, Založba Annales.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Promocija prostovoljnega dela v športu	Program pridobivanja prostovoljcev	2011		⇒ OKS, NŠZ
	Sofinanciranje nacionalnega projekta promocije prostovoljnega dela v športu s proglasitvijo športnega prostovoljca leta	2011-2020	2011-2020: 50.000 € letno	⇒ MŠŠ šport 50% ⇒ FŠO 50%
	Vzpostavitev spremljanja in vrednotenja prostovoljnega dela v športu	2011		⇒ OKS ⇒ NPŠZ
Izboljšanje ravnanja s prostovoljci v športnih društvih	Opredelitev kompetenc prostovoljcev za izvajanje posameznih nalog znotraj športnih društev, njihovih odgovornosti in delovnih področij, položaja znotraj društva in odnosa do drugih članov	2011-2012		⇒ Športna društva
	Opredelitev politike nagrajevanja za prostovoljce (skladno s politiko nagrajevanja za vse člane društva)	2011-2012		⇒ OKS ⇒ NŠZ ⇒ NPŠZ

6.5 Davčne spodbude za šport

Strateški cilj	– Sprejetje in uvedba davčne zakonodaje, ki bo spodbudila razvoj športa
Kazalnik	– Število sprejetih zakonskih davčnih spodbud za razvoj športa

Država uresničuje javni interes tudi z vodenjem stimulative davčne politike za razvoj športa. Davčne spodbude pomembno vplivajo na uresničevanje strateških ciljev na drugih področjih nacionalnega programa športa, zato so ena od njegovih prednostnih nalog, ki jo je potrebno uresničiti v sodelovanju med OKS-ZŠZ, kot reprezentativno športno društveno organizacijo, in vladnimi službami.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Spremembe na področju obdavčitve z davkom od dohodkov pravnih oseb	Znižanje davčne stopnje dobička za pridobitno dejavnost športnih organizacij	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
	Uvedba davčne olajšave za vlaganja v tuja osnovna sredstva v športu (v športne objekte, opremo in pripomočke)	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
	Priznanje davčne olajšave športnim društvom za investicijo v šport v višini 100% investicije	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
	Vzpostavitev evidentiranja stroškov prostovoljnega dela, ki se priznajo kot davčno priznani odhodki	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
	Omogočanje znižanja davčne osnove športnih društev zaradi prihodkov iz prostovoljnega dela	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
	Uvedba davčne olajšave za sponzoriranje	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
	Priznanje stroškov delodajalca za športno dejavnost zaposlenih kot davčno priznani strošek	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
	Priznanje povračila stroškov športnim delavcem kot davčno priznani strošek	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
Spremembe na področju osebnih davkov	Povečanje davčno priznanih izplačil za donacije za športne namene	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
	Uvedba osebne športne olajšave	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
	Povečanje normiranih stroškov pri poklicnih športnikih in zasebnih športnih delavcih na 50%	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
	Oprostitev plačevanja prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za tuje športnike	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
	Zmanjšanje obdavčenja športnih nagrad	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
	Davčna oprostitvev povračil stroškov za športne delavce	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
	Davčna olajšava za prostovoljno delo v športu	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
Spremembe pri uporabi DDV	Davčna olajšava za članarine v športnih društvih in za nakup športne opreme in pripomočkov	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport
	Oblikovanje modela, ki bo davčnim zavezancem v primeru vlaganj v šport omogočil, da bodo upravičeni do javnih sredstev vsaj v višini DDV, ki so ga plačali za investicijo	2011-2012		⇒OKS ⇒MF ⇒MŠŠ šport

V Sloveniji je davčna zakonodaja na področju športa neugodna⁵. Rešitve iz tujine in tudi nekatere domače rešitve na drugih področjih kažejo, da je znotraj evropske zakonodaje mogoče vzpostaviti za šport ugodnejšo davčno okolje. Skladno s tem nacionalni program opredeljuje naslednje ukrepe⁷⁴.

1. Spremembe na področju obdavčitve z davkom od dohodkov pravnih oseb (za gospodarske družbe, ki vlagajo v šport, in športna društva)
2. Spremembe na področju osebnih davkov (za športno dejavnost)
3. Spremembe pri uporabi DDV (za športna društva)

6.6 Podpora humanosti v športu

Nacionalni program športa temelji na humanizmu, zato si prizadeva za spoštovanje človekovih pravic, varstvo in krepitev etičnih vrednot v športu ter upoštevanju njegovih pravil in predpisov. Ukrepi nacionalnega programa zato posegajo tudi na področja preprečevanja naslednjih zlorab v športu:

- Preprečevanje dopinga v športu
- Preprečevanje zlorab pri športnih stavah
- Preprečevanje zlorab športnikovih pravic
- Preprečevanje drugih zlorab v športu

6.6.1 Preprečevanje dopinga v športu

Med najpomembnejša pravila sodi poštenost vseh udeležencev, ki od njih jasno zahteva, da za doseganje najboljših rezultatov ne smejo uporabiti vseh razpoložljivih sredstev, vključno s protizakonitimi postopki, kot je uživanje snovi za izboljšanje tekmovalnih rezultatov.

Strateški cilj	– Povečati učinkovitost preprečevanja uporabe nedovoljenih snovi in postopkov v športu za 20%
Kazalniki	– Obseg izobraževanj za preprečevanje dopinga v športu – Število nenapovedanih testiranj športnikov proti doping – Obseg nadzora nad uvozom in distribucijo doping snovi

Izvajalci športnih programov, športniki in zdravstveni delavci morajo zato spoštovati določila Svetovnega kodeksa proti do-

⁷⁴ Ukrepi so opisani v analizi preteklega nacionalnega programa športa.

pingu⁷⁵. Krovna institucija za preprečevanje uporabe nedovoljenih snovi in postopkov v športu v Republiki Sloveniji je Nacionalna antidopinška komisija, ki sta jo ustanovila Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez ter Ministrstvo za šolstvo in šport. V skladu z poenotenjem prizadevanj mednarodne skupnosti bo potrebno ustanoviti neodvisno nacionalno protidopinško agencijo, ki bo delovala usklajeno z mednarodnim programom preprečevanja dopinga. Poudarek le-tega je zlasti na izobraževanju športnikov in drugih udeležencev v športu in na področju vrhunškega športa na nenapovedanih doping testiranjih športnikov.

V skladu s strategijo mednarodne protidopinške agencije smo v preteklosti vzpostavili organizirane nacionalne dejavnosti za preprečevanje dopinga v športu, vendar pa analiza na tem področju kaže, da je bilo preteklo delovanje usmerjeno samo v vrhunski šport, čeprav področje vključuje zdravju škodljivo uporabo prepovedanih substanc tudi v rekreativnem in kakovostnem športu. Glede na to nacionalni program športa opredeljuje naslednji ukrep:

1. Preprečevanje uporabe nedovoljenih snovi in postopkov v celotnem športu

6.6.2 Preprečevanje zlorab pri športnih stavah

Športne stave predstavljajo komplementarno dejavnost profesionalnega športa. So v vlogi promotorja tega dela športa, hkrati pa v mnogih državah predstavljajo vir financiranja športa. V Sloveniji se iz teh in tudi nekaterih drugih iger na srečo financira Fundacija za šport.

Strateška cilja	– Preprečiti prirejanje športnih rezultatov – Preprečiti nezakonito prirejanje in udeležbo v nezakonito organiziranih športnih stavah
Kazalniki	– Število ugotovljenih prirejenih športnih rezultatov – Obseg nezakonitih vplačil pri športnih stavah

Zaradi globalizacije postajajo športne stave gospodarsko vse bolj pomembne. Internetno igranje je namreč najhitreje rastoči sektor v dejavnosti prirejanja iger na srečo, znotraj teh pa prednjačijo prav športne stave⁷⁶. Zaradi tega športne stave

⁷⁵ http://www.olympic.si/fileadmin/dokumenti/Dokumenti_OKS/doping/Knjiga_Anti%20doping.pdf

⁷⁶ Zagoršek, H., Jaklič, M., Zoroč, J., (2007). *Analize in usmeritve glede primerne obsega ponudbe klasičnih in posebnih iger na srečo v Sloveniji*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, Inštitut za preučevanje igralskega.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Preprečevanje uporabe nedovoljenih snovi in postopkov v celotnem športu	Izobraževanje vseh, ki sodelujejo v športu, in informiranje o novostih v boju proti doping	2011-2020	2011: 30.000 € 2012-2020: 15% letna rast	⇒ MŠŠ šport 50% ⇒ FŠO 50%
	Doping testiranja	2011-2020	2011: 40.000 € 2012-2020: 15% letna rast	⇒ MŠŠ šport 50% ⇒ FŠO 50%
	Mednarodno sodelovanje v boju proti doping in uveljavljanje novosti v boju proti doping	2011-2020	2011-2020: 10.000 € letno	⇒ MŠŠ šport 50% ⇒ FŠO 50%
	Preprečevanje uvoza in distribucije prepovedanih substanc pod drugo deklaracijo	2011-2020		⇒ Policija ⇒ Nacionalna protidopinška agencija

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Preprečevanje zlorab pri športnih stavah	Ozaveščanje športnikov o igrah na srečo in finančnem kriminalu pri športnih stavah	2011-2020		⇒ Športne gospodarske družbe ⇒ NPŠZ ⇒ Športna društva ⇒ OKS
	Priprava in podpis kodeksa za športnike o nesodelovanju pri športnih stavah, povezanih s športnimi dogodki, ki jih soustvarjajo	2011		⇒ OKS ⇒ Športniki ⇒ Športne gospodarske družbe ⇒ NPŠZ
	Nadzor nad prirejanjem in igranjem športnih stav in odkrivanje zlorab	2011-2020		⇒ Športna društva ⇒ MF ⇒ Policija

predstavljajo tveganje za korupcijo, pranje denarja in druge oblike finančnega kriminala, povezanega s športom; njihovo prirejanje mora biti zato pod stalnim nadzorom, država pa mora imeti oblikovane regulatorne mehanizme, ustrezne spreminjajočim se pogojem delovanja na trgu športnih stav.

Ukrepi za preprečevanje zlorab pri športnih stavah so naravnani na preprečevanje zlorab, nadzor nad prirejanjem in igranjem športnih stav ter odkrivanje zlorab. Te dejavnosti so del naslednjega ukrepa nacionalnega programa športa:

1. Preprečevanje zlorab pri športnih stavah

6.6.3 Varuh športnikovih pravic

Vrhunski, zlasti pa profesionalni šport, lahko z napačnimi pristopi pripelje do nehumanega dela s športniki (nastopi kljub poškodbam, pretreniranost, neprimerne metode treninga pri mladih tekmovalcih, siljenje ali napeljevanje na nepošteno športno udejstvovanje, telesno nasilje nad športniki pri treningu ali tekmovanju, poniževanja in žalitve, spolno izkoriščanje ipd.). Vsak športnik je upravičen do uživanja vseh pravic in svoboščin, ki jih opredeljuje Splošna deklaracija o človekovih pravicah, zato nacionalni program športa opredeljuje tudi ukrepe za zaščito športnikovih pravic.

Strateški cilj	– Institucionalno zaščititi pravice športnikov
Kazalnik	– Število pobud varuhu športnikovih pravic

Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez znotraj svoje organiziranosti opredeli varuha športnikovih pravic. Varuh športnikovih pravic pri svojem delovanju smiselno uporablja Zakon o varuhu človekovih pravic, etična načela športnega in olimpijskega gibanja ter pravila OKS. Nacionalni program športa opredeljuje naslednji ukrep:

1. Delovanje varuha športnikovih pravic

6.6.4 Inšpekcija v športu

Inšpekcija v športu izvaja nadzor nad vsebinskim izvajanjem vseh programov v športu, opredeljenih v nacionalnem programu športa, in izvajanjem letnih programov športa.

Skladno s tem inšpekcija v športu opravlja nadzor nad:

- izpolnjevanjem pogojev ter spoštovanje standardov in normativov za opravljanje dejavnosti na področju športa
- upravljanjem javnih sredstev za izvajanje letnega programa športa
- namensko porabo javnih sredstev za izvajanje letnega programa športa
- upravljanjem in namensko uporabo javnih športnih objektov
- izpolnjevanjem z zakoni določenih pravil za organizacijo športnih prireditev
- opravljanjem prehodnih in obdobjnih zdravstvenih pregledov.

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Delovanje varuha športnikovih pravic	Ozaveščanje športnikov o njihovih pravicah ter predstavljanje zakonskih poti in načinov reševanja težav	2011-2020	2011-2020: 10.000 € letno	⇒ MŠŠ šport 50% ⇒ FŠO 50%
	Vodenje samostojnih in neodvisnih preiskav s področja zlorabe človekovih pravic športnika	2011-2020	2011-2020: 10.000 € letno	⇒ MŠŠ šport 50% ⇒ FŠO 50%
	Sodelovanje z drugimi institucijami in mednarodno sodelovanje v boju proti zlorabam človekovih pravic športnika ter opozarjanje na pomanjkljivosti v slovenskem športu z vidika zlorab človekovih pravic športnika	2011-2020		⇒ OKS ⇒ MŠŠ šport ⇒ Inšpektorat RS za šolstvo in šport ⇒ Policija

Inšpekcija v športu deluje znotraj Inšpektorata RS za šolstvo in šport kot organ v sestavi Ministrstva za šolstvo in šport, pri svojem delu pa po potrebi sodeluje z različnimi državnimi organi. Delo inšpekcije v športu je javno.

Strateški cilj	– Povečati pregled nad vsebinskim in organizacijskim izvajanjem nacionalnega programa športa za 100%
Kazalnik	– Število inšpekcijskih pregledov

Preteklo delovanje inšpekcije v športu kaže⁵, da je potrebno povečati obseg in kakovost delovanja inšpekcije, zato nacionalni program športa opredeljuje naslednji ukrep:

1. Povečanje delovanja inšpekcije v športu

Ukrep	Dejavnost	Rok za izvedbo	Predvidena višina finančnih sredstev po letih	Nosilci dejavnosti
Povečanje delovanja inšpekcije v športu	Zaposlitev dodatnega kadra za potrebe inšpekcije v športu	2011		⇒ Inšpektorat RS za šolstvo in šport
	Vodenje samostojnih preiskav nad izvajanjem programov v športu in izvajanjem letnih programov športa	2011-2020		⇒ Inšpektorat RS za šolstvo in šport
	Vzpostavitev spletnega mesta z objavami inšpekcijskih pregledov, dobrih praks ter stališč in mnenj inšpektorata za šport	2011		⇒ Inšpektorat RS za šolstvo in šport
	Sodelovanje z drugimi institucijami pri preprečevanju zlorab v športu, opozarjanje na pomanjkljivosti v slovenskem športu ter dajanje pobud za ureditev razmer	2011-2020		⇒ Inšpektorat RS za šolstvo in šport ⇒ OKS ⇒ Varuh športnikovih pravic ⇒ Policija

Direktorat za šport MŠŠ je odgovorno za mreženje dejavnosti vseh nosilcev, pri tem pa so mu v pomoč vladne službe. Skrbi za povezovanje nacionalnega programa športa z drugimi nacionalnimi strategijami in politikami. Ministrstvo tudi vodi in povezuje dejavnosti vseh subjektov, ki sodelujejo pri izvedbi letnih programov športa. Le-tega predstavljajo tiste vsebine nacionalnega programa športa, ki so financirane iz proračunskih postavk za šport na državni in lokalnih ravneh in Fundacije za šport. Ministrstvo in fundacija sta dolžna pred sprejetjem svojega letnega programa pridobiti o njem mnenje OKS-ZŠZ.

Resorna ministrstva (npr. Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za okolje in prostor) sodelujejo pri izvaja-

7 Ravnanje

Ravnanje⁷⁷ z nacionalnim programom športa temelji na povezovanju vseh upravnih, strokovnih in organizacijskih nalog vseh vpletenih nosilcev posameznih dejavnosti nacionalnega programa (slika 4). Za izpeljavo nacionalnega programa športa so soodgovorni vsi nosilci dejavnosti nacionalnega programa (OKS-ZŠZ, lokalne skupnosti, ministrstva idr.) in izvajalci nacionalnega programa (šole, društva, zveze, zavodi, gospodarske družbe idr.).

Nacionalni program športa sprejmeta Državni zbor Republike Slovenije in skupščina OKS-ZŠZ. Osrednjo vlogo ravnanja z nacionalnim programom športa na državni ravni imata OKS-ZŠZ in Direktorat za šport MŠŠ. Vlada Republike Slovenije mora letno poročati Državnemu zboru in OKS-ZŠZ o uresničevanju nacionalnega programa športa.

OKS-ZŠZ je reprezentativna športna društvena organizacija, ki povezuje nacionalne in občinske športne zveze ter nekatere druge športne organizacije. Odgovoren je za strateško ravnanje z nacionalnim programom športa. Predstavlja partnerja Vladi Republike Slovenije pri pogajanjih o udejanjanju nacionalnega programa športa. Prek svojih predstavnikov pomembno vpliva tudi na delovanje strokovnega sveta in sveta Fundacije za šport, skladno z zakonom o športu pa sodeluje pri usklajevanju in izpeljavi letnih programov športa.

nju posameznih dejavnosti nacionalnega programa športa ali pa so odgovorna za izpeljavo nekaterih dejavnosti (npr. davčna zakonodaja). Njihovo delo s pomočjo vladnih služb usklajuje Direktorat za šport MŠŠ.

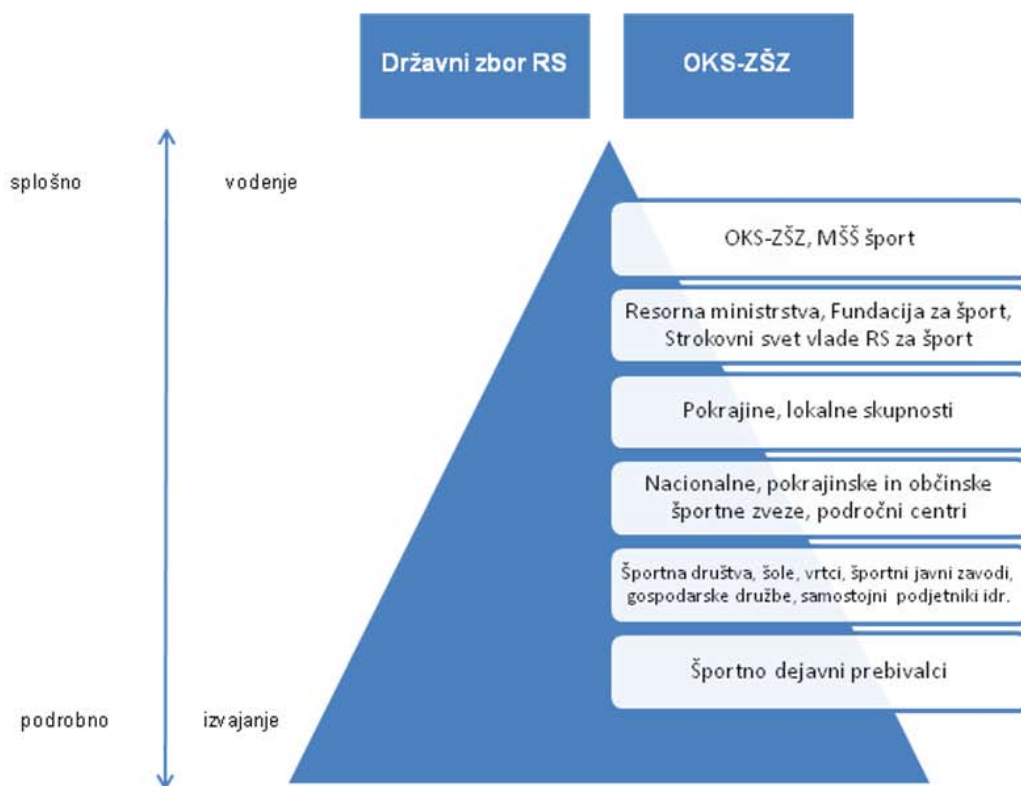
Za odločanje o strokovnih zadevah v športu ter za strokovno pomoč pri sprejemanju odločitev in pri pripravi predpisov je odgovoren Strokovni svet Vlade Republike Slovenije za šport.

Fundacija za šport je javni financer športa, ki se financira pretežno iz koncesijskih dajatev od iger na srečo in razporeja ta sredstva za programe športa na državni in lokalni ravni. Fundacija je pomemben nosilec dejavnosti nacionalnega programa športa, zato morajo biti pogoji in merila za razporeditev njenih sredstev usklajeni z nacionalnim programom športa. Fundacija poleg MŠŠ uresničuje letne programe športa na državni ravni. Skrbi tudi za stabilno financiranje športa iz iger na srečo ter daje pobude in predloge za urejanje različnih vprašanj v športu

Organi lokalnih skupnosti za šport vodijo in povezujejo dejavnosti subjektov, ki izvajajo letni program športa na lokalni ravni. V te organe morajo lokalne skupnosti imenovati najmanj polovico športnih strokovnjakov na predlog občinske športne zveze oz. druge športne organizacije, ki predstavlja društveno delovanje na lokalni ravni. Naloge teh organov so predvsem:

- opredeljevanje vsebinskih izhodišč in usmeritev za izpeljavo letnega programa športa na lokalni ravni,
- priprava predloga letnega programa športa na lokalni ravni,
- razporejanje sredstev za izpeljavo letnega programa športa na lokalni ravni,

⁷⁷ Ravnanje ali ravnateljevanje (ang. management) je proces odločanja, načrtovanja, osmišljanja, usmerjanja, razporejanja organizacijskih virov, vodenja ter nadzora in vrednotenja izvajanja različnih dejavnosti.

Slika 4: Ravnanje z nacionalnim programom športa

- določanje športnih objektov lokalnega in pokrajinskega pomena,
- spremljanje in ocenjevanje izpeljave letnega programa športa na lokalni ravni,
- dajanje pobud in predlogov za urejanje drugih pomembnih vprašanj v športu.

Letne programe športa na lokalni ravni sprejemajo občinski sveti. Postopek sprejema poteka tako, da organ lokalne skupnosti za šport pripravi letni program športa, ki je podlaga za umeščanje športa v občinski proračun. Na podlagi sprejetega proračuna organ lokalnih skupnosti pripravi razporejanje sredstev za izpeljavo letnega programa športa na lokalni ravni.

Pokrajinski organi za šport vodijo in povezujejo dejavnosti subjektov, ki izvajajo letni program športa na pokrajinski ravni. Njihova vloga se opredeli skladno s pristojnostmi in financiranjem pokrajin. Na ravni pokrajin delujejo tudi področni centri za izpeljavo priložnostnih športnih programov za otroke in mladino, znotraj področnih športnih centrov pa tudi za vrhunski šport.

Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani, kot osrednja izobraževalna in raziskovalna institucija na področju športa, in druge izobraževalne institucije skupaj z Olimpijskim komitejem Slovenije – Združenjem športnih zvez usklajujejo izvajanje razvojnih nalog za nacionalni program športa in skupaj s strokovnimi sveti nacionalnih športnih zvez pomagajo pri uveljavljanju stroke v praksi.

Inšpektorat za šport opravlja nadzor nad izvajanjem programov športa iz nacionalnega programa športa ter izvajanjem letnih programov športa.

Izvajalci nacionalnega programa so: šole, vrtci, športna društva in njihova združenja, javni zavodi, povezani s športom, gospodarske družbe s področja športa, samostojni podjetniki, zasebni športni delavci in druge športne organizacije. Večina od njih je tudi izvajalcev letnega programa športa po zakonu o športu. Ta status si pridobijo s pogodbo o izpeljavi letnega programa športa, ki jo sklenejo z Ministrstvom za šolstvo in šport ali Fundacijo za šport na ravni države in z lokalno skupnostjo na lokalni ravni.

Ministrstvo za šolstvo in šport, pristojna služba za šport, je dolžno oblikovati informacijski sistem za potrebe nacionalnega programa športa. Le-ta mora vsebovati spremljanje kazalnikov za preverjanje učinkov posameznih ukrepov nacionalnega programa športa. Omogočati mora tudi vodenje razvidov, ki so določeni z zakonom o športu. Pri tem je pozorno, da s tem ne birokratizira delovanja športnih organizacij. Za vnos podatkov so odgovorni nosilci dejavnosti in izvajalci nacionalnega programa športa. Odgovornosti izvajalcev se opredelijo s pogodbami za izvajanje letnega programa športa.

8 Financiranje

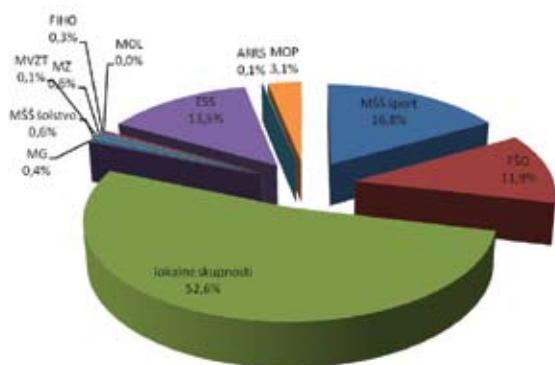
Eno pomembnejših vprašanj nacionalnega programa športa je obseg programov, ki naj jih ta zagotavlja iz javnih financ. Cilji

Preglednica 2: Načrtovana sredstva za izpeljavo letnih programov športa v obdobju 2011–2020

vsebina	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PROGRAMI ŠPORTA	46.680.000	51.733.003	56.643.253	62.164.449	68.387.580	75.418.890	83.382.638	92.424.389	102.714.942	114.455.018
Prostočasna športna vzgoja otrok in mladine	6.240.000	7.680.000	8.349.500	9.097.175	9.934.576	10.875.223	11.934.962	13.132.402	14.489.421	16.031.780
Oboštudijske športne dejavnosti	1.000.000	480.003	523.003	570.053	621.546	677.912	739.626	807.207	881.227	962.314
Športna vzgoja otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport	19.600.000	21.960.000	24.636.000	27.675.600	31.134.360	35.077.236	39.580.288	44.732.710	50.639.253	57.423.105
Športna rekreacija	4.500.000	5.115.000	5.820.450	6.629.864	7.558.779	8.625.066	9.849.269	11.255.016	12.869.476	14.723.892
Šport invalidov	700.000	1.210.000	1.348.000	1.515.400	1.718.620	1.965.526	2.265.768	2.631.199	3.076.400	3.619.329
Kakovostni šport	2.700.000	2.781.000	2.864.430	2.950.363	3.038.874	3.130.040	3.223.941	3.320.659	3.420.279	3.522.888
Vrhunski šport	10.440.000	10.932.000	11.448.120	11.989.556	12.557.565	13.153.465	13.778.640	14.434.545	15.122.703	15.844.719
Velike mednarodne in druge športne prireditve	1.500.000	1.575.000	1.653.750	1.736.438	1.823.259	1.914.422	2.010.143	2.110.651	2.216.183	2.326.992
ŠPORTNI OBJEKTI IN NARAVNE POVRŠINE ZA ŠPORT	57.790.000	67.582.000	67.726.700	67.874.155	68.024.421	68.177.556	67.333.619	67.492.669	67.654.768	67.819.979
Športni objekti in naravne površine za šport	57.790.000	67.582.000	67.726.700	67.874.155	68.024.421	68.177.556	67.333.619	67.492.669	67.654.768	67.819.979
RAZVOJNE DEJAVNOSTI V ŠPORTU	7.120.000	5.935.500	6.209.475	6.503.539	6.819.479	7.159.279	7.525.146	7.919.539	8.345.207	8.805.228
Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov v športu	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Izobraževanje nadarjenih in vrhunskih športnikov	500.000	550.000	605.000	665.500	732.050	805.255	885.781	974.359	1.071.794	1.178.974
Založništvo v športu	330.000	330.000	330.000	330.000	330.000	330.000	330.000	330.000	330.000	330.000
Znanstveno raziskovalna dejavnost v športu	300.000	330.000	363.000	399.300	439.230	483.153	531.468	584.615	643.077	707.384
Spremljanje pripravljenosti športnikov in svetovanje o športni vadbi	1.390.000	1.365.500	1.446.475	1.533.489	1.627.186	1.728.308	1.837.705	1.956.364	2.085.425	2.226.213
Zdravstveno varstvo športnikov	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
Informacijsko-komunikacijske tehnologije na področju športa	1.500.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000
Javno obveščanje o športu	2.040.000	2.140.000	2.245.000	2.355.250	2.471.013	2.592.563	2.720.191	2.854.201	2.994.911	3.142.656
DELOVANJE ŠPORTNIH ORGANIZACIJ	9.550.000	9.625.000	9.703.750	9.786.438	9.873.259	9.964.422	10.060.143	10.160.651	10.266.183	10.376.992
Delovanje športnih društev in njihovih zvez ter delovanje javnih zavodov, povezanih s športom	9.500.000	9.575.000	9.653.750	9.736.438	9.823.259	9.914.422	10.010.143	10.110.651	10.216.183	10.326.992
Prostovoljno delo v športu	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
PODPORA HUMANOSTI V ŠPORTU	100.000	110.500	122.575	136.461	152.430	170.795	191.914	216.201	244.132	276.251
Preprečevanje dopinga v športu	80.000	90.500	102.575	116.461	132.430	150.795	171.914	196.201	224.132	256.251
Varuh pravic športnikov	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
SKUPAJ	121.240.000	134.986.003	140.405.753	146.465.041	153.257.170	160.890.942	168.493.460	178.213.448	189.225.232	201.733.469

Preglednica 3: Zelena sprememba strukture izdatkov za letne programe športa

vsebina	2008 (%)	2011 (%)	2020 (%)
PROGRAMI ŠPORTA	32,2	38,5	56,7
Prostočasna športna vzgoja otrok in mladine	4,7	5,1	7,9
Obštudijske športne dejavnosti		0,8	0,5
Športna vzgoja otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport	14,6	16,2	28,5
Športna rekreacija	2,8	3,7	7,3
Šport invalidov	0,2	0,6	1,8
Kakovostni šport	2,5	2,2	1,7
Vrhunski šport	7,4	8,6	7,9
Velike mednarodne in druge športne prireditve		1,2	1,2
ŠPORTNI OBJEKTI IN NARAVNE POVRŠINE ZA ŠPORT	56,4	47,7	33,6
RAZVOJNE DEJAVNOSTI V ŠPORTU	3,2	5,9	4,4
DELOVANJE ŠPORTNIH ORGANIZACIJ	8,2	7,9	5,1
PODPORA HUMANOSTI V ŠPORTU		0,1	0,1

Slika 5: Viri financiranja vsebin nacionalnega programa športa, ki sodijo v letne programe športa

nacionalnega programa bodo sicer doseženi s pretežnim sofinanciranjem prebivalstva, podjetij in prostovoljnim delom⁷⁸, vendar pa javne finance in podporni mehanizmi delujejo kot večkratnik teh sredstev, saj spodbujajo razvoj športne dejavnosti⁶². Da bomo dosegli zelen vpliv športa na kulturo naroda, bo potrebno zadržati te vire in povečati javne vire na raven, kot jo imajo v razvitih evropskih državah, t.j. na najmanj 100 € na prebivalca⁷⁹. Nacionalni program športa se zato sofinancira iz več javnih virov, skladno z opredeljenimi dejavnostmi in njihovimi nosilci.

⁷⁸ Javne finance za šport zunaj šolskega sistema predstavljajo le 15% vseh izdatkov za šport. Največ za šport prispevajo gospodinjstva (67% vseh izdatkov). Le-ta namenijo za športne izdelke in športne storitve okoli 500 € na leto ali 2,88% od družinskega proračuna. Podjetja (sponzoriranje, TV pravice) namenijo za šport 18% vseh izdatkov za šport (vir: sprotne opomba št. 62). Prostovoljno delo v slovenskem športu predstavlja okoli 0,311% BDP (vir: Jurak, G., Bednarik, J. (2006). Economic strength of voluntary work in non-governmental sports organisations in Slovenia. V *Abstract book of 11th World sport for all congress. Physical activity: benefits and challenges*. Havana: Cuban Olympic Committee.)

⁷⁹ Javni izdatki za šport (državni in občinski proračun ter loterijska sredstva) v Sloveniji so leta 2008 znašali 50 € na prebivalca, medtem ko v skupini razvitih evropskih držav od 85 € (Belgija) do 304 € (Irska). Trenutno Slovenija zaostaja s tovrstnim financiranjem za nekaterimi državami s primerljivim BDP (npr. Estonija, Ciper; vir pod sprotne opombo št. 65)

Letni program športa predstavljajo vsebine nacionalnega programa, prikazane v preglednici 2. Ta sredstva se zagotavljajo iz proračunskih sredstev lokalnih skupnosti, države, evropskih strukturnih skladov in Fundacije za šport. Potrebna sredstva za izpeljavo letnih programov športa na državni ravni določita Ministrstvo za šolstvo in šport za državna proračunska sredstva in svet Fundacije za šport za sredstva iz iger na srečo. Za lokalno raven določijo ta sredstva občinski sveti.

Občinski sveti uvrstijo v letni program športa na predlog pristojnih organov lokalnih skupnosti za šport tiste vsebine nacionalnega programa, ki so pomembne za lokalno skupnost in upoštevajo tradicijo in posebnosti športa v lokalni skupnosti.

Izbor programov za izpeljavo letnega programa športa se izpelje po posebnem postopku, ki ga opredeli zakon o športu. Izhaja iz smiselne uporabe zakona o splošnem upravnem postopku (javni razpis, sklep, pritožbeni organ) in podpira zmanjševanje birokratizacije delovanja športnih organizacij (zbirke podatkov, elektronska prijava, sklenitev pogodbe za izvajanje letnega programa športa brez javnega razpisa za izvajalce, ki edini izpolnjujejo pogoje, ipd.).

Pogoji in merila za razporeditev sredstev so pogojeni z vrsto programov. Izhodišče za vrednotenje programov tekmovalnega športa je razvrstitev športnih panog v skupine glede na različne kazalnike (npr. mednarodna konkurenčnost oz. razširjenost športne panoge, kakovost športnih dosežkov, razširjenost športne panoge v Sloveniji, pomen športne panoge za okolje, število ustrezno izobraženega in usposobljenega kadra ipd.). Lokalne skupnosti same določijo število razredov in višino vrednotenja kazalnikov. Za druge programe, ki so bolj enkratnega značaja (npr. gradnja športnega objekta, športna prireditve, knjiga), je potrebno opredeliti pomen programa za uresničevanje ukrepov nacionalnega programa športa, stopnjo realizacije programa oz. zmožnost uresničevanja in kakovostne vidike programa, kot je delež strokovnega kadra ali obseg prostovoljnega dela s strokovno usposobljenimi kadri.

Elementi za opredelitev sofinanciranja letnega programa športa se opredelijo pretežno glede na kvantitativne vidike programa: obseg programa, velikost vadbene skupine, vrednost ure

dela strokovnega kadra, vrednost najema športnega objekta, materialnih stroškov za izpeljavo programa ipd. Z vidika spodbujanja kakovostnega strokovnega dela v športu morajo biti ob enakih pogojih programi, vodeni s strokovno bolj izobraženim oz. usposobljenim kadrom, izdatneje sofinancirani.

V pripravo pogojev in meril za razporeditev sredstev letnega programa športa morajo biti na ravni države (MŠŠ - šport in FŠO) vključeni predstavniki OKS-ZŠZ, na lokalnih oz. pokrajinskih ravneh pa občinske oz. pokrajinske športne zveze oz. druge športne organizacije, ki predstavlja društveno delovanje na lokalni oz. pokrajinski ravni.

Lokalne skupnosti ali država lahko za izvajanje javne službe⁸⁰ na področju športa ustanovijo javne zavode ali pa skladno z zakonom, ki ureja javna naročila, sklenejo koncesijske pogodbe z drugimi športnimi organizacijami, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje javne službe.

Načrtovana sredstva za izpeljavo letnih programov športa (preglednica 2) temeljijo na dosedanjih javno finančnih izdatkih za šport⁸¹ in zelenih spremembah v višini in strukturi financiranja (preglednica 3). Za leto 2011 je načrtovanih 121.240.000 €, za leto 2020 pa 201.733.469 €⁸². V celotnem obdobju naj bi se za te vsebine nacionalnega programa športa namenilo 1.592.405.602 €. Največ naj bi prispevale lokalne skupnosti, sledita pa Direktorat za šport Ministrstva za šolstvo in šport ter Fundacija za šport (slika 5). Za izpeljavo nacionalnega programa športa bodo poleg teh potrebna še proračunska sredstva za izvajanje ukrepov, katerih nosilci so druga področna ministrstva, ter zasebni viri.

Če razpoložljiva sredstva v posameznem letu ne zadoščajo za udejanjanje nacionalnega programa športa v celoti, se v letnih programih športa upoštevajo prednostne naloge nacionalnega programa športa.

9 Prednostne naloge

Nacionalni program športa v celoti bo mogoče uveljaviti postopoma, skladno z uspešnostjo rasti javnih sredstev, ki se namenjajo za šport na državni in lokalni ravni, ter uspešnostjo uveljavljanja drugih ukrepov. V kolikor razpoložljiva sredstva v posameznem letu ne bodo zadoščala za udejanjanje nacionalnega programa športa v celoti, se upošteva prednostni red izvajanja ukrepov, ki se sofinancirajo skozi letne programe športa, razvrščen v dve skupini:

Prva skupina:

- Prostočasna športna vzgoja otrok in mladine
- Šport otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport
- Športni objekti in naravne površine za šport
- Vrhunski šport

- Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov v športu
- Izobraževanje nadarjenih in vrhunskih športnikov
- Delovanje športnih društev in njihovih zvez ter delovanje javnih zavodov, povezanih s športom
- Spremljanje pripravljenosti športnikov in svetovanje o športni vadbi
- Prostovoljno delo v športu
- Zdravstveno varstvo športnikov
- Preprečevanje dopinga v športu
- Šport invalidov

Druga skupina:

- Obštudijske športne dejavnosti
- Športna rekreacija
- Velike mednarodne športne prireditve
- Javno obveščanje o športu
- Založništvo v športu
- Varuh športnikovih pravic
- Znanstveno-raziskovalna dejavnost v športu
- Informacijsko-komunikacijske tehnologije v športu
- Kakovostni šport

⁸⁰ Javna služba je družbi nujno potrebna dejavnost, preko katere se zadovoljuje potrebe po javnih dobrinah in storitvah, ki jih v javnem interesu trajno in nemoteno zagotavlja državna oziroma lokalna skupnost, kadar in v kolikor jih ni mogoče zagotavljati na trgu, ter pri tem njen prvenstven cilj ni pridobivanje dobička.

⁸¹ Leta 2008 so javni izdatki dosegali 100.148.432 €.

⁸² Prikazana sredstva ne upoštevajo časovne vrednosti denarja.